

17/FI

WP26o rev.01

Tietosuojatyöryhmä

Asetuksen 2016/679 mukaista läpinäkyvyyttä koskevat suuntaviivat

Annettu 29. marraskuuta 2017

Viimeksi tarkistettu ja hyväksytty 11. huhtikuuta 2018

TIETOSUOJATYÖRYHMÄ, joka

on perustettu 24 päivänä lokakuuta 1995 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 95/46/EY,

ottaa huomioon mainitun direktiivin 29 ja 30 artiklan,

ottaa huomioon työjärjestyksensä,

ON ANTANUT SEURAAVAT SUUNTAVIIVAT:

Tietosuojatyöryhmä on perustettu direktiivin 95/46/EY 29 artiklalla. Se on riippumaton EU:n neuvoa-antava elin, joka käsittelee tietosuojaan ja yksityisyyden suojaan liittyviä kysymyksiä. Sen tehtävät määritellään direktiivin 95/46/EY 30 artiklassa ja direktiivin 2002/58/EY 15 artiklassa.

Työryhmän sihteeristön tehtävistä huolehtii Euroopan komission oikeusasioiden pääosaston linja C (perusoikeudet ja kansalaisuus), toimisto MO-59 02/013, B-1049 Bryssel, Belgia.

Verkkosivusto: http://ec.europa.eu/newsroom/article29/news.cfm?item_type=1358&tpa_id=6936

Sisällysluettelo

Johdanto	4
Läpinäkyvyyden merkitys.....	6
Tietosuoja-asetuksessa tarkoitetun läpinäkyvyyden osa-alueet.....	6
<i>Tiiviisti esitetty, läpinäkyvä, helposti ymmärrettävä ja saatavilla oleva muoto</i>	<i>7</i>
<i>Selkeä ja yksinkertainen kieli</i>	<i>8</i>
<i>Tietojen toimittaminen lapsille ja muille haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille</i>	<i>10</i>
<i>Tietojen toimittaminen kirjallisesti tai muulla tavoin.....</i>	<i>12</i>
<i>Mahdollisuus antaa tiedot suullisesti</i>	<i>13</i>
<i>Toimenpiteiden maksuttomuus</i>	<i>14</i>
Rekisteröidylle toimitettavat tiedot – 13 ja 14 artikla	14
<i>Sisältö.....</i>	<i>14</i>
<i>Asianmukaiset toimenpiteet</i>	<i>14</i>
<i>Tietojen toimittamisen ajankohta</i>	<i>15</i>
<i>Muutokset 13 ja 14 artiklassa tarkoitettuihin tietoihin.....</i>	<i>17</i>
<i>Määräajat, joiden puitteissa 13 ja 14 artiklassa tarkoitettujen tietojen muutoksista on ilmoitettava</i>	<i>18</i>
<i>Yksityiskohtaiset säännöt – tietojen toimittamisen muoto.....</i>	<i>19</i>
<i>Monitasoisuus digitaalisessa ympäristössä ja monitasoiset tietosuojaselosteet</i>	<i>19</i>
<i>Monitasoisuus muissa kuin digitaalisissa ympäristöissä.....</i>	<i>20</i>
<i>Push- ja pull-ilmoitukset</i>	<i>21</i>
<i>Muut ”asianmukaiset toimenpiteet”</i>	<i>22</i>
<i>Profilointia ja automaattista päätöksentekoa koskevat tiedot.....</i>	<i>22</i>
<i>Muut seikat – riskit, säännöt ja suojatoimet</i>	<i>23</i>
Jatkokäsittelyä koskevat tiedot	24
Havainnollistamiskeinot.....	26
<i>Kuvakkeet.....</i>	<i>26</i>
<i>Sertifiointimekanismit, sinetit ja merkit.....</i>	<i>27</i>
Rekisteröityjen oikeuksien käyttäminen	27
Tiedonantovelvollisuutta koskevat poikkeukset	28
<i>Tietosuoja-asetuksen 13 artiklaa koskevat poikkeukset</i>	<i>28</i>
<i>Tietosuoja-asetuksen 14 artiklaa koskevat poikkeukset</i>	<i>29</i>

<i>Mahdottomaksi osoittautuminen, kohtuuton vaiva ja tarkoitusten saavuttamisen suuri vaikeutuminen</i>	<i>30</i>
<i>Mahdottomaksi osoittautuminen</i>	<i>30</i>
<i>Henkilötietojen lähteen ilmoittaminen mahdotonta</i>	<i>31</i>
<i>Kohtuuton vaiva</i>	<i>31</i>
<i>Tarkoitusten saavuttamisen vaikeutuminen suuresti</i>	<i>33</i>
<i>Tietojen hankinnasta tai luovuttamisesta säädetään nimenomaisesti lainsäädännössä</i>	<i>33</i>
<i>Vaitiolovelvollisuuteen perustuva luottamuksellisuus</i>	<i>34</i>
Rajoitukset rekisteröidyn oikeuksiin	35
Läpinäkyvyys ja tietoturvaloukkaukset.....	36
Liite	37

Johdanto

1. Näissä suuntaviivoissa annetaan 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän, jäljempänä 'tietosuojatyöryhmä', määrittämiä käytännön ohjeita yleiseen tietosuoja-asetukseen¹, jäljempänä '**tietosuoja-asetus**', sisältyvästä uudesta henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyyttä koskevasta velvollisuudesta sekä tähän liittyvää tulkinta-apua. Läpinäkyvyys on tietosuoja-asetuksen mukaan kattava velvollisuus, joka käsittää kolme keskeistä osa-
aluetta: 1) tietojen asianmukaista käsittelyä koskevan tiedon antaminen rekisteröidyille, 2) rekisterinpitäjien tapa tiedottaa rekisteröidyille näiden tietosuoja-asetukseen perustuvista oikeuksista ja 3) rekisterinpitäjien keinot auttaa rekisteröityjä käyttämään oikeuksiaan.² Siltä osin kuin edellytetään läpinäkyvyyttä direktiivin (EU) 2016/680³ mukaisessa tietojen käsittelyssä, nämä suuntaviivat koskevat myös kyseisen periaatteen tulkintaa.⁴ Kaikkien tietosuojatyöryhmän suuntaviivojen tapaan myös nämä suuntaviivat on tarkoitettu koskemaan yleisesti kaikkia rekisterinpitäjiä riippumatta siitä, mitä muita alakohtaisia tai lainsäädäntöön perustuvia vaatimuksia tiettyyn rekisterinpitäjään sovelletaan. Tämän vuoksi suuntaviivoissa ei voida käsitellä tietyn toimi- tai sääntelyalan läpinäkyvyysvelvoitteiden yksityiskohtia tai eri tilanteita. Suuntaviivojen tarkoituksena on auttaa rekisterinpitäjiä ymmärtämään tietosuojatyöryhmän yleisemmän tason tulkinta siitä, mitä läpinäkyvyysvelvoitteet tarkoittavat käytännössä, ja osoittaa, millä tavalla rekisterinpitäjien pitäisi tietosuojatyöryhmän mielestä lähestyä läpinäkyvyyden toteuttamista ja huolehtia läpinäkyvyyttä koskevien toimiensa yhteydessä myös kohtuullisuuden periaatteen ja osoitusvelvollisuuden noudattamisesta.
2. Läpinäkyvyys on ollut jo pitkään vakiintunut periaate EU:n lainsäädännössä.⁵ Sen tarkoituksena on rakentaa luottamusta kansalaisia koskeviin menettelyihin auttamalla

¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta.

² Näissä suuntaviivoissa esitetään rekisteröityjen oikeuksia koskevat yleiset periaatteet. Tarkoituksena ei ole tarkastella rekisteröityjen jokaiseen tietosuoja-asetukseen perustuvaan oikeuteen liittyviä yksityiskohtaisia sääntöjä.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäättökseen 2008/977/YOS kumoamisesta.

⁴ Läpinäkyvyyttä ei mainita direktiivin (EU) 2016/680 4 artiklassa, jossa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista periaatteista, mutta direktiivin johdanto-osan 26 kappaleen mukaan kaikki henkilötietojen käsittely on "suoritettava lainmukaisesti, asianomaisia luonnollisia henkilöitä kohtaan asianmukaisella tavalla ja läpinäkyvästi".

⁵ Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan mukaan päätökset tehdään "mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia". Sopimuksen 11 artiklan 2 kohdan mukaan "toimielimet käyvät avointa ja säännöllistä vuoropuhelua etujärjestöjen ja kansalaisyhteiskunnan kanssa". Euroopan unionin toiminnasta tehdyn

kansalaisia ymmärtämään ja tarvittaessa riitauttamaan niitä. Läpinäkyvyys ilmentää myös Euroopan unionin perusoikeuskirjan 8 artiklassa mainittua periaatetta, jonka mukaan henkilötietojen käsittelyn on oltava asianmukaista. Tietosuoja-asetuksen (5 artiklan 1 kohdan a alakohta⁶) mukaan henkilötietojen käsittelyn periaatteisiin kuuluu lainmukaisen ja asianmukaisen käsittelyn lisäksi nykyään myös olennaisesti käsittelyn läpinäkyvyys.⁷ Läpinäkyvyys liittyy erottamattomasti käsittelyn asianmukaisuuteen ja tietosuoja-asetuksella käyttöön otettuun uuteen osoitusvelvollisuuden periaatteeseen. Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 2 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on lisäksi aina pystyttävä osoittamaan, että henkilötietoja käsitellään rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi.⁸ Tähän liittyen osoitusvelvollisuus edellyttää myös käsittelytoimien läpinäkyvyyttä, jotta rekisterinpitäjät pystyvät osoittamaan noudattavansa tietosuoja-asetuksen mukaisia velvollisuuksiaan.⁹

3. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 171 kappaleen mukaan rekisterinpitäjän olisi saatettava 25. toukokuuta 2018 suoritettavana olevat käsittelyt läpinäkyvyyttä koskevien tietosuoja-asetuksen velvoitteiden (ja muiden asetuksessa asetettujen velvoitteiden) mukaisiksi 25. toukokuuta 2018 lähtien. Tämä tarkoittaa, että rekisterinpitäjien olisi ennen kyseistä päivämäärää tarkistettava kaikki rekisteröidyille heidän henkilötietojensa käsittelystä annetut tiedot (esim. tietosuojaselosteet) varmistaakseen, että ne ovat näissä suuntaviivoissa käsiteltävien läpinäkyvyyttä koskevien vaatimusten mukaisia. Jos tietoja muutetaan tai niihin tehdään lisäyksiä, rekisterinpitäjien on kerrottava rekisteröidyille selkeästi, että muutokset on tehty tietosuoja-asetuksen säännösten noudattamiseksi. Tietosuojatyöryhmä suosittelee, että muutokset tai lisäykset tuodaan aktiivisesti rekisteröityjen tietoon. Vähimmäisvaatimuksena on, että rekisterinpitäjä julkaisee tiedot (esim. verkkosivustollaan). Jos muutokset tai lisäykset ovat olennaisia tai koskevat asiasisältöä, ne on tuotava aktiivisesti rekisteröidyn tietoon jäljempänä olevien 29–32 kohdan mukaisesti.
4. Kun rekisterinpitäjät noudattavat läpinäkyvyyden periaatetta, rekisteröidyt voivat saattaa rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät vastuuseen ja valvoa omien henkilötietojensa käsittelyä esimerkiksi antamalla tai peruuttamalla tietoon perustuvan suostumuksen ja hyödyntämällä rekisteröidyille kuuluvia oikeuksia.¹⁰ Läpinäkyvyys on tietosuoja-

sopimuksen 15 artiklan mukaan unionin kansalaisilla on muun muassa oikeus tutustua unionin toimielinten, elinten ja laitosten asiakirjoihin ja näiden toimielinten, elinten ja laitosten on varmistettava työskentelynsä avoimuus.

⁶ Henkilötietoja ”on käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi”.

⁷ Direktiivissä 95/46/EY läpinäkyvyyteen viitattiin ainoastaan johdanto-osan 38 kappaleessa, jossa tietojen käsittelyn edellytettiin olevan oikeudenmukaista, mutta läpinäkyvyyttä ei nimenomaisesti mainittu tietosuoja-asetuksen säännöstä vastaavassa 6 artiklan 1 kohdan a alakohdassa.

⁸ Tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa asetettu osoitusvelvollisuus velvoittaa rekisterinpitäjän osoittamaan läpinäkyvyyden toteutumisen (ja 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen viiden muun tietojen käsittelyä koskevan periaatteen toteutumisen).

⁹ Tietosuoja-asetuksen 24 artiklan 1 kohdassa säädetään rekisterinpitäjien velvollisuudesta toteuttaa tarvittavat tekniset ja organisatoriset toimenpiteet, joilla voidaan varmistaa ja osoittaa, että käsittelyssä noudatetaan tietosuoja-asetusta.

¹⁰ Ks. esimerkiksi julkisasiamies Cruz Villalonin 9. heinäkuuta 2015 asiassa Bara (C-201/14) antama ratkaisuehdotus, 74 kohta: ”tämä niiden henkilöiden, joita heidän henkilötietojensa käsittely koskee, informointivaatimus, joka takaa kaiken käsittelyn avoimuuden, on sitäkin tärkeämpi, kun se on edellytyksenä sille, että asianomaiset käyttävät

asetuksessa enemmän käyttäjäkeskeinen kuin oikeudellinen käsite, ja se näkyy useissa artikloissa rekisterinpitäjille ja henkilötietojen käsittelijöille asetettavina käytännön vaatimuksina. Näistä (tiedottamista koskevista) käytännön vaatimuksista säädetään tietosuojasetuksen 12–14 artiklassa. Tiedon laatu, saatavuus ja ymmärrettävyys ovat kuitenkin aivan yhtä tärkeitä seikkoja kuin rekisteröidyille läpinäkyvyyden varmistamiseksi toimitettavan tiedon sisältö.

5. Tietosuojasetuksen läpinäkyvyysvaatimuksia sovelletaan tietojen käsittelyn koko elinkaaren ajan käsittelyn oikeusperusteesta riippumatta. Tämä käy selvästi ilmi 12 artiklasta, jonka mukaan läpinäkyvyyden periaatetta sovelletaan tietojen käsittelyn seuraavissa vaiheissa:

- ennen tietojen käsittelyn aloittamista tai aloittamishetkellä eli silloin, kun henkilötietoja kerätään rekisteröidyltä itseltään tai muusta lähteestä
- koko käsittelyjakson ajan eli silloin, kun rekisteröidylle viestitään heidän oikeuksistaan, sekä
- tiettyinä hetkinä käsittelyn aikana eli esimerkiksi silloin, jos tapahtuu tietoturvaloukkaus tai käsittelyä muutetaan olennaisesti.

Läpinäkyvyyden merkitys

6. Läpinäkyvyyttä ei määritellä tietosuojasetuksessa. Johdanto-osan 39 kappaleesta saa kuitenkin käsityksen läpinäkyvyyden periaatteen merkityksestä ja vaikutuksesta henkilötietojen käsittelyn yhteydessä:

Luonnollisille henkilöille olisi oltava läpinäkyvää, miten heitä koskevia henkilötietoja kerätään ja käytetään ja niihin tutustutaan tai niitä käsitellään muulla tavoin sekä selvillä siitä, missä määrin henkilötietoja käsitellään tai on määrä käsitellä. Läpinäkyvyyden periaatteen mukaisesti kyseisten henkilötietojen käsittelyyn liittyvien tietojen ja viestinnän on oltava helposti saatavilla ja ymmärrettävissä ja niissä on käytettävä selkeää ja yksinkertaista kieltä. Tämä periaate koskee erityisesti rekisteröityjen tietoja rekisterinpitäjän identiteetistä ja käsittelyn tarkoituksista sekä lisätietoja, joilla varmistetaan kyseisiä luonnollisia henkilöitä koskevan käsittelyn asianmukaisuus ja läpinäkyvyys, sekä heidän oikeuttaan saada vahvistus ja ilmoitus heitä koskevien henkilötietojen käsittelystä.

Tietosuojasetuksessa tarkoitetun läpinäkyvyyden osa-alueet

7. Tietosuojasetuksen keskeiset rekisteröidyn oikeuksiin liittyvää läpinäkyvyyttä koskevat artiklat sisältyvät III lukuun (Rekisteröidyn oikeudet). Asetuksen 12 artiklassa säädetään yleisistä säännöistä, joita sovelletaan rekisteröidylle toimitettaviin tietoihin (13–14 artikla),

direktiivin 95/46 12 artiklassa tarkoitettua oikeuttaan tutustua käsiteltäviin tietoihin ja saman direktiivin 14 artiklassa määriteltyä oikeuttaan vastustaa mainittujen tietojen käsittelyä.”

rekisteröityjen oikeuksien käyttöön liittyvään viestintään rekisteröityjen kanssa (15–22 artikla) ja tietoturvaloukkauksista ilmoittamiseen (34 artikla). Asetuksen 12 artiklassa edellytetään erityisesti, että tietojen tai viestinnän on täytettävä seuraavat vaatimukset:

- tiedot on annettava tiiviisti esitetyssä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa (12 artiklan 1 kohta)
- tiedot on annettava selkeällä ja yksinkertaisella kielellä (12 artiklan 1 kohta)
- selkeä ja yksinkertainen kieli on tärkeää varsinkin silloin, kun tiedot on tarkoitettu lapselle (12 artiklan 1 kohta)
- tiedot on toimitettava kirjallisesti "tai muulla tavoin ja tapauksen mukaan sähköisessä muodossa" (12 artiklan 1 kohta)
- tiedot voidaan antaa suullisesti, jos rekisteröity sitä pyytää (12 artiklan 1 kohta) ja
- tiedot on yleensä toimitettava maksutta (12 artiklan 5 kohta).

Tiiviisti esitetty, läpinäkyvä, helposti ymmärrettävä ja saatavilla oleva muoto

8. Vaatimus siitä, että rekisteröidyille suunnatun tiedon ja viestinnän on oltava "tiiviisti esitetyssä ja läpinäkyvässä" muodossa, tarkoittaa sitä, että rekisterinpitäjien olisi esitettävä tiedot tehokkaasti ja ytimekkäästi, jotta rekisteröityjä ei kuormiteta liialla tiedolla (ns. informaatioahky). Tiedot on esitettävä selkeästi erillään muusta kuin tietosuojaan liittyvästä tiedosta, kuten sopimusmääräyksistä tai yleisistä käyttöehdoista. Verkossa voidaan käyttää monitasoisia tietosuojaselosteita, joissa rekisteröityjen on helppo valita suoraan se kohta, johon haluavat tutustua, ilman, että heidän täytyy etsiä tarvitsemaansa tietoa selailemalla pitkää tekstiä.
9. Helposti ymmärrettävää muotoa koskeva vaatimus tarkoittaa sitä, että kohdeyleisön keskimääräisen edustajan on pystyttävä ymmärtämään, mitä tiedoissa tarkoitetaan. Ymmärrettävyys liittyy läheisesti myös selkeän ja yksinkertaisen kielen vaatimukseen. Vastuussa oleva rekisterinpitäjä tietää, kenestä tietoa kerätään, ja se voi tämän tiedon avulla määrittää, millaista tietoa kohdeyleisö todennäköisesti ymmärtää. Jos rekisterinpitäjä esimerkiksi kerää tietoa jonkin alan ammattihenkilöiltä, se voi olettaa ymmärryksen tason olevan korkeampi kuin silloin, jos tietoa kerätään lapsilta. Jos rekisterinpitäjä ei ole varma, kuinka ymmärrettävä ja läpinäkyvä tietojen esittämismuoto on tai kuinka toimivia tiedon antamisessa käytetyt käyttöliittymät, ilmoitukset tai selosteet ja vastaavat ovat, se voi testata niiden toimivuutta muun muassa käyttäjäpaneelien ja luettavuustestien avulla sekä tarpeen mukaan alan järjestöjen, kuluttajajärjestöjen ja sääntelyelinten kanssa toteutettavilla virallisilla ja epävirallisilla toimilla ja vuoropuhelulla.
10. Läpinäkyvyyden periaatteessa on näiden säännösten perusteella tärkeää se, että rekisteröity saa etukäteen tiedon käsittelyn laajuudesta ja seurauksista ja että henkilötietojen käyttötavat eivät tule rekisteröidylle myöhemmin yllätyksenä. Tämä on tärkeää myös tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun kohtuullisuuden periaatteen kannalta ja liittyy johdanto-osan 39 kappaleeseen, jonka mukaan "luonnollisille henkilöille olisi tiedotettava henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä riskeistä, säännöistä, suojatoimista ja oikeuksista". Tietosuojatyöryhmä katsoo, että etenkin silloin, kun tietojen

käsittely on monimutkaista, teknistä tai odottamatonta, rekisterinpitäjän tulisi 13 ja 14 artiklassa tarkoitettujen tietojen (käsitellään jäljempänä) lisäksi selittää erikseen ja selkeällä kielellä käsittelyn tärkeimmät *seuraukset* eli se, miten tietosuojaselosteessa kuvattu henkilötietojen käsittely vaikuttaa rekisteröityyn. Rekisterinpitäjän olisi osoitusvelvollisuuden ja johdanto-osan 39 kappaleen mukaisesti arvioitava, liittyykö käsittelyyn luonnollisten henkilöiden kannalta sellaisia riskejä, joista olisi kerrottava rekisteröidyille. Tällä tavalla voidaan laatia yleiskatsaus niistä käsittelytavoista, jotka voivat eniten vaikuttaa rekisteröityjen henkilötietojen suojaan liittyviin perusoikeuksiin ja -vapauksiin.

11. Helposti saatavilla oleva muoto tarkoittaa sitä, että rekisteröidyn ei pidä joutua etsimään tietoa vaan hänelle pitäisi olla välittömästi selvää, mistä ja miten kyseinen tieto löytyy. Tämä voidaan varmistaa esimerkiksi toimittamalla tiedot suoraan rekisteröidylle, tarjoamalla linkki tietoihin, ohjaamalla rekisteröity tietoihin selkeästi tai antamalla tiedot vastauksina luonnollisella kielellä laadittuihin kysymyksiin (esim. monitasoinen tietosuojaseloste verkkosivustolla, usein kysytyt kysymykset, ponnahdusviestit, jotka aukeavat rekisteröidyn täyttäessä verkkolomaketta, tai vuorovaikutteinen digitaalinen palvelu, kuten chatbot. Näitä mekanismeja käsitellään tarkemmin jäljempänä muun muassa 33–40 kohdassa.)

Esimerkki

Jokaisen organisaation, jolla on verkkosivusto, pitäisi julkaista verkkosivustollaan tietosuojaseloste. Selosteeseen tulee olla selkeä linkki jokaisella sivuston sivulla, ja linkissä tulee käyttää yleisesti tunnettua nimitystä (esim. tietosuojaseloste, tietosuoja, yksityisyys tai yksityisyyden suoja; englanniksi *privacy*, *privacy policy* tai *data protection notice*). Tiedon saatavuutta heikentää tekstin tai linkin sellainen sijoittelu tai väritys, joka vaikeuttaa sen huomaamista tai löytämistä verkkosivulta.

Sovelluksissa tietojen tulisi olla saatavilla verkkokaupassa jo ennen sovelluksen lataamista. Sovelluksen asentamisen jälkeen tietojen on oltava sovelluksessa helposti saatavilla. Yksi tapa täyttää tämä vaatimus on varmistaa, että tiedot ovat aina enintään kahden napsautuksen päässä (esim. lisäämällä sovelluksen valikkoon tietosuoja koskeva kohta). Tietosuoja koskevien tietojen tulee koskea nimenomaan kyseistä sovellusta: sovelluksissa ei tulisi käyttää pelkästään sovelluksen omistavan tai julkaisevan yrityksen yleistä tietosuojaselostetta.

Tietosuojatyöryhmä suosittelee hyvänä käytäntönä sitä, että kun henkilötietoja kerätään verkossa, tietojen keräämisen yhteydessä annetaan linkki tietosuojaselosteeseen tai tiedot annetaan samalla sivulla, jolla henkilötietoja kerätään.

Selkeä ja yksinkertainen kieli

12. Kun tietoa toimitetaan *kirjallisessa* muodossa (ja kun kirjallista tietoa esitetään suullisesti taikka audio- tai audiovisuaalisen viestinnän keinoin esimerkiksi näkövammaisille rekisteröidyille) tulisi noudattaa selkeän kirjoittamisen hyviä käytäntöjä¹¹. EU:n lainsäätäjä on aiemminkin asettanut kielelle vastaavan vaatimuksen (”selkeästi ja ymmärrettävästi”)¹², ja siihen viitataan myös tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 42 kappaleessa¹³ suostumuksen yhteydessä. Selkeän ja yksinkertaisen kielen vaatimus tarkoittaa sitä, että tiedot on annettava mahdollisimman yksinkertaisessa muodossa välttämällä monimutkaisia lauserakenteita ja monimutkaista kieltä. Tietojen tulisi olla konkreettisia ja lopullisia, eikä niitä tulisi esittää abstraktein, epäselvin tai monitulkintaisin tavoin. Erityisesti henkilötietojen käsittelytarkoitusta ja käsittelyn oikeusperustetta koskevat tiedot on esitettävä selkeästi.

Esimerkkejä huonoista käytännöistä

Seuraavat ilmaisut eivät kerro henkilötietojen käsittelyn tarkoituksesta riittävän selvästi:

- *henkilötietoja voidaan käyttää uusien palvelujen kehittämiseen* (epäselvää, millaisista palveluista on kyse ja mitä hyötyä tiedoista on niiden kehittämisessä)
- *henkilötietoja voidaan käyttää tutkimustarkoituksiin* (epäselvää, millaiseen tutkimukseen viitataan)
- *henkilötietoja voidaan käyttää yksilöllisten palvelujen tarjoamiseen* (epäselvää, mitä ”yksilöllinen” tässä yhteydessä tarkoittaa).

Esimerkkejä hyvistä käytännöistä¹⁴

- *säilytämme ostohistoriasi ja ehdotamme sinulle aiemmin ostamiesi tuotteiden perusteella muita tuotteita, joiden uskomme kiinnostavan sinua* (ilmauksesta käy selvästi ilmi, mitä tietoja käsitellään, sekä se, että rekisteröidylle esitetään tuotteita koskevaa kohdennettua mainontaa ja että henkilötietoja käytetään tätä tarkoitusta varten)
- *säilytämme ja arvioimme tietoja viimeaikaisista käynneistäsi verkkosivustollamme ja liikkumisestasi verkkosivustomme eri osissa tietojen analysointia varten, jotta*

¹¹ Ks. Euroopan komission opas *Kirjoita selkeästi*, 2011: <https://publications.europa.eu/fi/publication-detail/-/publication/c2dab20c-0414-408d-87b5-dd3c6e5dd9a5>

¹² Neuvoston direktiivi 93/13/ETY, annettu 5 päivänä huhtikuuta 1993, kuluttajasopimusten kohtuuttomista ehtoista, 5 artikla.

¹³ Johdanto-osan 42 kappaleen mukaan rekisterinpitäjän ennalta muotoilema ilmoitus suostumuksesta olisi annettava helposti ymmärrettävässä ja helposti saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä eikä siihen pitäisi sisältyä kohtuuttomia ehtoja.

¹⁴ Läpinäkyvyyden vaatimus on erillinen vaatimus eikä kytköksissä rekisterinpitäjien velvollisuuteen varmistaa, että henkilötietojen käsittelylle on asianmukainen, 6 artiklassa tarkoitettu oikeusperuste.

ymmärtäisimme, miten kävijät käyttävät verkkosivustoamme, ja jotta voisimme tehdä siitä intuitiivisemman (ilmauksesta käy selvästi ilmi, mitä tietoja käsitellään ja miten rekisterinpitäjä aikoo niitä analysoida)

- *keräämme tietoa siitä, mitä artikkeleita olet verkkosivustollamme napsauttanut, ja käytämme tietoa tämän verkkosivuston mainonnan kohdentamiseen niin, että se koskee lukemiesi artikkelien perusteella sinua kiinnostavia aiheita (ilmauksesta käy selvästi ilmi, millä tavalla mainonta on yksilöllistä ja miten rekisteröityä kiinnostavat aiheet on määritelty).*

13. Teksteissä tulisi välttää sellaisia ilmauksia kuin "voidaan", "saattaa", "joitakin", "usein" ja "mahdollinen". Jos rekisterinpitäjä käyttää epätarkkoja ilmauksia, sen olisi osoitusvelvollisuutensa mukaisesti pystyttävä osoittamaan, miksi tällaisia ilmauksia ei voitu välttää ja että ne eivät heikennä henkilötietojen käsittelyn kohtuullisuutta ja asianmukaisuutta. Kappaleiden ja virkkeiden tulisi olla rakenteeltaan selkeitä ja jäsenneilyjä, ja tekstin osien hierarkkiset suhteet olisi tuotava esiin luetelmien ja sisennysten avulla. Passiivimuotojen sijaan tulisi käyttää aktiivimuotoja ja pyrkiä välttämään liiallista substantiivien käyttöä. Rekisteröitäville toimitettavissa tiedoissa ei tulisi käyttää liian oikeudellista, teknistä tai muuta erikoisalan kieltä tai sanastoa. Jos tietoja käännetään muille kielille, rekisterinpitäjän tulisi varmistaa, että kaikki käännökset pitävät paikkansa ja että myös käännösten ilmaukset ja rakenteet ovat selkeitä, jotta käännös ei edellytä lukijalta selvittelyä tai uudelleentulkintaa. (Tiedot on käännettävä yhdelle tai useammalle muulle kielelle, jos rekisterinpitäjän kohderyhmään¹⁵ kuuluu näitä kieliä puhuvia rekisteröityjä.)

Tietojen toimittaminen lapsille ja muille haavoittuvassa asemassa oleville henkilöille

14. Jos rekisterinpitäjän kohderyhmänä ovat lapset¹⁶ tai jos rekisterinpitäjä tietää tai jos tämän pitäisi tietää, että lapset käyttävä rekisterinpitäjän tuotteita tai palveluja (mukaan lukien tilanteet, joissa rekisterinpitäjä toimii lapsen suostumuksen perusteella¹⁷), rekisterinpitäjän tulisi varmistaa, että kielen sanasto, sävy ja tyyli on lapsille sopivaa ja luontevaa, jotta lapset ymmärtäisivät, että viesti tai tieto on tarkoitettu heille.¹⁸ Hyvä esimerkki oikeudellisen

¹⁵ Tietyn jäsenvaltion kansalaisten voidaan katsoa kuuluvan rekisterinpitäjän kohdeyleisöön esimerkiksi, jos rekisterinpitäjän verkkosivusto on kyseisellä kielellä ja/tai rekisterinpitäjä tarjoaa maakohtaisia vaihtoehtoja ja/tai mahdollistaa tuotteiden tai palvelujen maksamisen tietyn jäsenvaltion valuutassa.

¹⁶ Lapsen käsitettä ei määritellä tietosuojasetuksessa. Tietosuojatyöryhmä kuitenkin katsoo, että lapsella tarkoitetaan kaikkien EU:n jäsenvaltioiden ratifioiman YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen mukaisesti alle 18-vuotiaasta henkilöä.

¹⁷ Tarkoittaa vähintään 16-vuotiaita lapsia (tai suostumuksen antamista koskevan kansallisen ikärajan täyttäviä lapsia, jos jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä on asetettu tietosuojasetuksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisesti alempi ikäraja, joka sallii 13–16-vuotiaiden lasten antaa suostumuksensa tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoamiseen).

¹⁸ Johdanto-osan 38 kappaleessa todetaan seuraavaa: "Erityisesti lasten henkilötietoja on pyrittävä suojaamaan, koska he eivät välttämättä ole kovin hyvin perillä henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä riskeistä, seurauksista, asianomaisista suojatoimista tai omista oikeuksistaan." Johdanto-osan 58 kappaleessa todetaan seuraavaa: "Koska lapset tarvitsevat erityistä suojelua, kaikessa lapsiin kohdistuvaa tietojenkäsittelyä koskevassa tiedotuksessa ja viestinnässä on käytettävä niin selkeää ja yksinkertaista kieltä, että lapsen on helppo ymmärtää sitä."

kielen korvaamisesta lapsille suunnatulla kielellä on YK:n julkaisu¹⁹, jossa kerrotaan lapsen oikeuksien sopimuksesta lapsiystävällisellä kielellä.

15. Tietosuojatyöryhmä katsoo, että läpinäkyvyys on itsenäinen oikeus, joka koskee sekä lapsia että aikuisia. Tietosuojatyöryhmä korostaa erityisesti, että lapsi ei menetä rekisteröidylle kuuluvaa oikeuttaan läpinäkyvyyteen pelkästään siksi, että lapsen vanhempainvastuunkantaja on antanut suostumuksen tai valtuutuksen tilanteessa, johon sovelletaan tietosuoja-asetuksen 8 artiklaa. Vanhempainvastuun kantaja antaa suostumuksen tai luvan useimmiten kertaluonteisesti, mutta lapsella (muiden rekisteröityjen tapaan) on jatkuva oikeus läpinäkyvyyteen koko sen ajan, kun hän käyttää rekisterinpitäjän tuotetta tai palvelua. Tämä näkemys on yhdenmukainen YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 13 artiklan kanssa.²⁰ Artiklassa todetaan, että lapsella on oikeus ilmaista vapaasti mielipiteensä ja että tämä oikeus sisältää vapauden hakea, vastaanottaa ja levittää kaikenlaisia tietoja ja ajatuksia. On tärkeää huomata, että 8 artiklassa säädetään lapsen puolesta annettavasta suostumuksesta lapsen ollessa alle tietyn iän²¹ mutta siinä *ei säädetä*, että läpinäkyvyyttä koskevat toimenpiteet tulisi kohdentaa suostumuksen antavalle lapsen vanhempainvastuunkantajalle. Tämä tarkoittaa, että rekisterinpitäjällä on 12 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen erityisesti lapsille suunnattujen läpinäkyvyyttä koskevien toimenpiteiden (joita myös johdanto-osan 38 ja 58 kappale tukevat) mukaisesti velvollisuus varmistaa, että silloin kun kohderyhmänä ovat lapset tai rekisterinpitäjä tietää, että tuotteita tai palveluja käyttävät erityisesti lukutaitoiset lapset, kaikki tiedotus ja viestintä toteutetaan selkeällä ja yksinkertaisella kielellä tai muodossa, jota lapsen on helppo ymmärtää. Epävarmuuden välttämiseksi tietosuojatyöryhmä tunnustaa kuitenkin, että hyvin pienten tai lukutaidottomien lasten kohdalla läpinäkyvyyttä koskevat toimenpiteet voidaan kohdentaa myös lapsen vanhempainvastuunkantajalle, koska tällaiset lapset eivät useimmiten kykene ymmärtämään edes yksinkertaisinta kirjallisessa tai muussa muodossa esitettyä viestiä läpinäkyvyydestä.
16. Vastaavasti, jos rekisterinpitäjä tietää, että tuotteita tai palveluja käyttävät muut haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt (tai ne on suunnattu tällaisille henkilöille), mukaan lukien vammaiset henkilöt, joiden voi olla vaikea saada ja hyödyntää tietoa, rekisterinpitäjän on otettava näiden henkilöiden haavoittuvuudet huomioon arvioidessaan, miten se voi varmistaa tällaisia rekisteröityjä koskevien velvoitteiden noudattamisen.²² Tämä liittyy siihen, että rekisterinpitäjän on arvioitava kohdeyleisönsä todennäköinen ymmärryksen taso. Tätä käsitellään edellä 9 kohdassa.

¹⁹ <https://www.unicef.org/rightsite/files/uncrcchildfriendlylanguage.pdf>

²⁰ YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 13 artiklassa määrätään seuraavaa: "Lapsella on oikeus ilmaista vapaasti mielipiteensä. Tämä oikeus sisältää vapauden hakea, vastaanottaa ja levittää kaikenlaisia tietoja ja ajatuksia yli rajojen suullisessa, kirjallisessa, painetussa, taiteen tai missä tahansa muussa lapsen valitsemissa muodossa."

²¹ Ks. alaviite 17 edellä.

²² Esimerkiksi vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevassa YK:n yleissopimuksessa edellytetään, että vammaisille henkilöille annetaan asianmukaisia avustamisen ja tukemisen muotoja tarkoituksena varmistaa heille tiedon saavutettavuus.

17. Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan rekisteröidyille suunnatun tiedotuksen ja viestinnän oletusarvona on, että tiedot toimitetaan kirjallisesti.²³ (Asetuksen 12 artiklan 7 kohdan nojalla tiedot voidaan antaa myös yhdistettynä vakiomuotoisiin kuvakkeisiin. Tätä asiaa käsitellään havainnollistamiskeinoja koskevissa 49–53 kohdassa.) Asetuksessa sallitaan kuitenkin tietojen antaminen myös tarkemmin määrittelemättömissä ”muissa” muodoissa, myös sähköisessä muodossa. Tietosuojatyöryhmä katsoo sähköisen kirjallisen viestinnän osalta, että jos rekisterinpitäjällä on verkkosivusto (tai jos se harjoittaa toimintaansa osittain tai kokonaan verkkosivuston välityksellä), suositellaan monitasoisia tietosuojaselosteita, joissa lukija voi helposti siirtyä itseään eniten kiinnostaviin kohtiin (monitasoisia selosteita käsitellään tarkemmin 35–37 kohdassa).²⁴ Rekisteröidyille tarkoitetun tiedon tulisi kuitenkin olla kokonaisuudessaan saatavilla myös yhdessä ja samassa paikassa tai yhdessä kattavassa asiakirjassa (digitaalinen tai paperinen), joka on helposti rekisteröityjen saatavilla, jos he haluavat tutustua kaikkeen heille tarkoitettuun tietoon. Tiedon esittämisen monitasoisuus ei myöskään koske ainoastaan sähköisiä tiedon esittämisen muotoja. Kuten jäljempänä 35–36 ja 38 kohdassa todetaan, monitasoista esitystapaa voidaan toteuttaa rekisteröidyille suunnatussa tiedottamisessa myös yhdistelemällä erilaisia *menetelmiä* sen varmistamiseksi, että henkilötietojen käsittely on läpinäkyvää.
18. Rekisterinpitäjät voivat luonnollisesti hyödyntää monitasoisten digitaalisten tietosuojaselosteiden lisäksi myös muita sähköisiä muotoja. Muita keinoja ovat muun muassa oikeaan aikaan avautuva ponnahdusviestit, kosketuksesta tai osoittimen ollessa kohdalla avautuvat kolmiulotteiset ilmoitukset ja tietosuoja koskevat hallintapaneelit. Monitasoisten tietosuojaselosteiden *lisäksi* voidaan käyttää muita kuin kirjalliseen esitykseen perustuvia sähköisiä muotoja, kuten videoita ja älypuhelimien tai esineiden internetin laitteiden äänivaroituksia.²⁵ Muita tapoja, joiden ei välttämättä tarvitse olla sähköisiä, ovat esimerkiksi sarjakuvat, infografiikat tai kaaviot. Jos läpinäkyvyyttä koskeva tiedotus on suunnattu nimenomaisesti lapsille, rekisterinpitäjän on harkittava, minkälaiset toimet soveltuvat erityisesti heille (esim. sarjakuvat/piirretyt, piktogrammit ja animaatiot).
19. On tärkeää, että valittu menetelmä (tai menetelmät) soveltuu tilanteeseen eli vastaa tapaa, jolla rekisterinpitäjä ja rekisteröity ovat vuorovaikutuksessa tai jolla rekisteröityä koskevia tietoja kerätään. Tietojen antaminen ainoastaan sähköisessä muodossa, kuten verkossa julkaistavassa tietosuojaselosteessa, ei välttämättä ole asianmukaista tai toimivaa esimerkiksi silloin, jos henkilötietoja keräävässä laitteessa ei ole näyttöä (esim. esineiden

²³ Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 1 kohdassa viitataan ”kieleen” ja todetaan, että tiedot on toimitettava kirjallisesti tai muulla tavoin ja tapauksen mukaan sähköisessä muodossa.

²⁴ Tietosuojatyöryhmä on käsitellyt monitasoisten selosteiden hyötyjä aiemmin lausunnossaan 10/2004 yhtenäisemmistä informointia koskevista säännöksistä ja lausunnossaan 2/2013 sovelluksista älylaitteissa.

²⁵ Nämä sähköisiä muotoja koskevat esimerkit ovat ainoastaan viitteellisiä, ja rekisterinpitäjät voivat kehittää 12 artiklan vaatimusten noudattamiseksi myös uusia, innovatiivisia menetelmiä.

internetin laitteet tai älylaitteet), jolla voisi päästä kyseiselle verkkosivustolle tutustumaan kirjalliseen tietoon. Tällaisissa tapauksissa tulisi harkita *lisäksi* muita asianmukaisia vaihtoehtoisia tapoja antaa tietoa: tietosuojaseloste voidaan esimerkiksi sisällyttää paperiseen käyttöohjeeseen tai paperisessa käyttöohjeessa tai tuotteen pakkauksessa voidaan antaa sen (nimenomaisen) verkkosivun osoite, jossa tietosuojaselosteeseen voi tutustua. Jos näytötmällä laitteella voi toistaa ääntä, voidaan tiedot antaa myös suullisesti (ääniviestintä). Tietosuojatyöryhmä on aiemmin antanut rekisteröidyille suunnatun tiedotuksen läpinäkyvyyttä koskevia suosituksia esineiden internetin viimeaikaista kehitystä koskevassa lausunnossaan²⁶ (esim. esineiden internetin laitteeseen painettu QR-koodi, jonka lukemalla saa näkyviin läpinäkyvyyttä koskevat tiedot). Nämä suositukset koskevat myös tietosuoja-asetuksen soveltamisalaan kuuluvia tilanteita.

Mahdollisuus antaa tiedot suullisesti

20. Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 1 kohdan mukaan tiedot voidaan antaa rekisteröidyn pyynnöstä suullisesti edellyttäen, että rekisteröidyn henkilöllisyys on vahvistettu muulla tavoin. Rekisterinpitäjä ei siis voi luottaa pelkkään henkilön omaan vahvistukseen siitä, että hän on tietyn niminen henkilö, vaan rekisterinpitäjän tulisi voida todentaa rekisteröidyn henkilöllisyys riittävällä varmuudella. Vaatimus rekisteröidyn henkilöllisyyden varmistamisesta ennen tietojen antamista suullisesti koskee ainoastaan tietoa, joka liittyy rekisteröidylle 15–22 ja 34 artiklan nojalla kuuluvien oikeuksien käyttöön. Tietojen suullista antamista koskevaa ennakkoehto ei voida soveltaa 13–14 artiklassa tarkoitettujen yleisten tietosuoja koskevien tietojen toimittamiseen, koska 13–14 artiklassa edellytetyt tiedot on asetettava myös *tulevien* käyttäjien tai asiakkaiden saataville (rekisterinpitäjä ei voi ennalta todentaa tulevien käyttäjien tai asiakkaiden henkilöllisyyttä). Tämän vuoksi 13–14 artiklassa tarkoitetut tiedot voidaan antaa suullisesti ilman, että rekisterinpitäjän on vaadittava rekisteröityä todistamaan henkilöllisyytensä.
21. Asetuksen 13–14 artiklassa tarkoitettujen tietojen antaminen suullisesti ei välttämättä tarkoita, että tiedot olisi toimitettava henkilökohtaisesti (esim. kasvotusten tai puhelimitse). Kirjallisten tietojen lisäksi myös suullista tietoa voidaan antaa automatisoidusti. Näin voidaan toimia esimerkiksi näkövammaisten ja tietoyhteiskunnan palvelujen tarjoajien välisessä vuorovaikutuksessa tai esineiden internetin laitteissa, joissa ei ole näyttöä, kuten edellä 19 kohdassa todetaan. Jos rekisterinpitäjä on päättänyt antaa tiedot rekisteröidylle suullisesti tai rekisteröity pyytää suullista tiedotusta tai viestintää, rekisterinpitäjän olisi tietosuojatyöryhmän mielestä sallittava rekisteröidyn kuunnella uudelleen aiemmin nauhoitettuja viestejä. Tämä on välttämätöntä silloin, kun suullista tietoa pyytävä rekisteröity on näkövammaisen tai hänellä on muita vaikeuksia hyödyntää tai ymmärtää kirjallista tietoa. Rekisterinpitäjän tulisi myös varmistaa, että se pitää rekisteriä seuraavista seikoista ja voi osoittaa ne (osoitusvelvollisuuden mukaisesti): i) pyyntö tietojen antamisesta suullisesti, ii) menetelmä, jolla rekisteröidyn henkilöllisyys on

²⁶ Tietosuojatyöryhmän lausunto 8/2014, annettu 16. syyskuuta 2014.

varmistettu (tarvittaessa – ks. edellä oleva 20 kohta), ja iii) se, että tiedot on toimitettu rekisteröidylle.

Toimenpiteiden maksuttomuus

22. Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 5 kohdan²⁷ mukaan rekisterinpitäjä ei pääsääntöisesti voi periä rekisteröidyltä maksua 13–14 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisesta eikä 15–22 artiklaan (rekisteröidyn oikeudet) tai 34 artiklaan (henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ilmoittaminen rekisteröidylle) perustuvista tiedoista tai toimenpiteistä.²⁸ Tämä läpinäkyvyyden ulottuvuus tarkoittaa myös sitä, että läpinäkyvyysvaatimusten mukaisten tietojen toimittaminen ei saa edellyttää taloudellista liiketoimea, kuten palvelujen tai tavaroiden maksamista tai tilaamista.²⁹

Rekisteröidylle toimitettavat tiedot – 13 ja 14 artikla

Sisältö

23. Tietosuoja-asetuksessa luetellaan niiden tietojen ryhmät, jotka rekisteröidylle on toimitettava henkilötietojen käsittelystä silloin, kun henkilötietoja kerätään rekisteröidyltä itseltään (13 artikla) tai muusta lähteestä (14 artikla). Näiden suuntaviivojen **liitteessä olevassa taulukossa** on yhteenveto 13 ja 14 artiklan nojalla toimitettavista tiedoista. Siinä eritellään myös tietovaatimusten luonnetta, soveltamisalaa ja sisältöä. Tietosuojatyöryhmä toteaa selvyiden vuoksi, että 13 ja 14 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen tietojen asemassa ei ole eroa. Kaikissa näissä kohdissa tarkoitettut tiedot ovat keskenään samanarvoisia ja ne kaikki on toimitettava rekisteröidylle.

Asianmukaiset toimenpiteet

24. Sisällön lisäksi merkitystä on myös sillä, missä muodossa ja millä tavalla 13 ja 14 artiklassa edellytetyt tiedot toimitetaan rekisteröidylle. Tällaiset tiedot sisältävää ilmoitusta kutsutaan usein tietosuojaselosteeksi (englanniksi esim. *data protection notice, privacy notice, privacy policy, privacy statement* tai *fair processing notice*). Tietosuoja-asetuksessa ei säädetä tietojen toimittamisen muodosta ja muista yksityiskohdista, mutta asetuksessa tehdään selväksi, että rekisterinpitäjällä on velvollisuus toteuttaa ”asianmukaiset

²⁷ Kohdassa säädetään seuraavaa: ”Jäljempänä olevan 13 ja 14 artiklan nojalla toimitettavat tiedot ja kaikki 15–22 ja 34 artiklaan perustuvat tiedot ja toimenpiteet ovat maksuttomia.”

²⁸ Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 5 kohdan mukaan rekisterinpitäjä voi kuitenkin periä kohtuullisen maksun esimerkiksi, jos rekisteröidyn esittämä 13–14 artiklan nojalla toimitettavaa tietoa tai 15–22 artiklaan tai 34 artiklaan perustuvia oikeuksia koskeva pyyntö on kohtuuton tai ilmeisen perusteeton. (Tämän lisäksi rekisterinpitäjä voi 15 artiklan 3 kohdan nojalla periä tietoihin pääsyä koskevan oikeuden yhteydessä kohtuullisen maksun, jos rekisteröity pyytää useamman kuin yhden jäljennöksen henkilötiedoistaan.)

²⁹ Tätä voidaan havainnollistaa seuraavalla esimerkillä: Jos rekisteröidyn henkilötietoja kerätään oston yhteydessä, 13 artiklassa edellytettävät tiedot on toimitettava ennen maksua sillä hetkellä, kun henkilötietoja kerätään, eikä vasta, kun ostotapahtuma on saatu päätökseen. Vastaavasti, jos rekisteröidylle tarjotaan maksutonta palvelua, 13 artiklassa tarkoitettut tiedot on toimitettava mieluummin ennen palveluun kirjautumista kuin sen jälkeen, sillä 13 artiklan 1 kohdan mukaan tiedot on toimitettava ”silloin, kun henkilötietoja saadaan”.

toimenpiteet” läpinäkyvyyden vuoksi edellytettujen tietojen toimittamiseksi rekisteröidylle. Tämä tarkoittaa, että rekisterinpitäjän on otettava huomioon kaikki henkilötietojen keräämisen ja käsittelyn olosuhteet valitessaan tietojen toimittamisen asianmukaisista tapaa ja muotoa. Asianmukaisia toimenpiteitä on arvioitava erityisesti tuotteen tai palvelun käyttäjän kokemuksen kannalta. Tällöin on huomioitava käytettävä laite (tarvittaessa), käyttöliittymän ja rekisterinpitäjän kanssa käytävän vuorovaikutuksen luonne (käyttäjän ”polku”) ja näihin seikkoihin liittyvät rajoitteet. Kuten edellä 17 kohdassa todetaan, tietosuojatyöryhmä suosittelee, että silloin kun rekisterinpitäjä toimii internetissä, sen olisi julkaistava verkossa monitasoinen tietosuojaseloste.

25. Pyrkiessään määrittämään tietojen toimittamisen asianmukaisinta tapaa rekisterinpitäjä voi ennen varsinaista toteutusta kokeilla eri tapoja testaamalla niitä käyttäjillä (esim. testitilassa käyttäjän kanssa tehtävät testit tai muut vakimuotoiset luettavuutta tai saavutettavuutta koskevat testit) saadakseen palautetta ehdotetun toimenpiteen saavutettavuudesta, ymmärrettävyydestä ja helppokäyttöisyydestä käyttäjän kannalta. (Ks. myös edellä 9 kohdassa esitetyt huomiot muista käyttäjätestausmenetelmistä.) Lähestymistavan dokumentointi auttaa rekisterinpitäjää täyttämään osoitusvelvollisuutensa osoittamalla, miten valittu tietojen toimittamisen väline tai lähestymistapa on asianmukaisin kyseisissä olosuhteissa.

Tietojen toimittamisen ajankohta

26. Tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklassa säädetään siitä, mitkä tiedot on toimitettava rekisteröidylle käsittelysyklin alussa.³⁰ Asetuksen 13 artikla koskee tilannetta, jossa henkilötietoja kerätään rekisteröidyltä. Näitä ovat henkilötiedot, jotka
- rekisteröity antaa rekisterinpitäjälle tietoisesti (esim. täyttämällä verkkolomakkeen) tai
 - rekisterinpitäjä kerää rekisteröidystä havainnoimalla (esim. käyttämällä automaattisia tiedonkeruun välineitä tai tiedonkeruuohjelmistoa, kuten kameroita, verkkolaitteita, wifi-seurantaa sekä RFID- tai muita antureita).

Asetuksen 14 artikla koskee tilannetta, jossa henkilötietoja ei saada rekisteröidyltä itseltään. Tällä tarkoitetaan henkilötietoja, jotka rekisterinpitäjä on saanut muista lähteistä, kuten seuraavista:

- muut rekisterinpitäjät (kolmannet osapuolet)
- julkiset lähteet
- datan välittäjät tai

³⁰ Kohtuullisuuden ja käyttötarkoitussidonnaisuuden periaatteiden mukaisesti henkilötietoja rekisteröidyltä keräävän organisaation tulisi aina henkilötietojen keräämishetkellä täsmentää, mitä tarkoitusta varten henkilötietoja käsitellään. Jos käsittelytarkoitukseen liittyy muiden henkilötietojen päättelyä (*inferred personal data*), tällaisten pääteltyjen henkilötietojen luominen ja jatkokäsittely sekä käsiteltävien pääteltyjen tietojen ryhmät on aina ilmoitettava rekisteröidylle henkilötietojen keräämisen hetkellä tai ennen uutta käyttötarkoitusta varten tehtävää jatkokäsittelyä 13 artiklan 3 kohdan tai 14 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

- muut rekisteröidyt.
27. Tietojen antaminen nopeasti ja ajoissa on tärkeä osa läpinäkyvyyttä koskevaa velvoitetta ja henkilötietojen asianmukaisen käsittelyn velvollisuutta. Tietosuoja-asetuksen 13 artiklan soveltamisalaan kuuluvissa tilanteissa tiedot on 13 artiklan 1 kohdan mukaan toimitettava ”silloin, kun henkilötietoja saadaan”. Asetuksen 14 artiklassa tarkoitettujen epäsuorasti saatujen henkilötietojen tapauksessa vaadittujen tietojen toimittamisajasta säädetään 14 artiklan 3 kohdan a–c alakohdassa seuraavasti:
- Yleissääntönä on, että tiedot on toimitettava ”kohtuullisen ajan kuluttua” mutta viimeistään kuukauden kuluttua henkilötietojen saamisesta ”ottaen huomioon tietojen käsittelyyn liittyvät erityiset olosuhteet” (14 artiklan 3 kohdan a alakohta).
 - Asetuksen 14 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä yleistä kuukauden määräaika voidaan lyhentää 14 artiklan 3 kohdan b alakohdan³¹ nojalla, jos henkilötietoja käytetään viestintään asianomaisen rekisteröidyn kanssa. Tällöin tiedot on toimitettava viimeistään silloin kun rekisteröityyn ollaan yhteydessä ensimmäisen kerran. Jos ensimmäinen yhteydenotto tapahtuu aiemmin kuin kuukauden kuluessa henkilötietojen saamisesta, tiedot on toimitettava viimeistään silloin kun rekisteröityyn ollaan yhteydessä ensimmäisen kerran siitä huolimatta, että henkilötietojen saamisesta ei ole vielä kulunut yhtä kuukautta. Jos ensimmäinen yhteydenotto tapahtuu yli kuukauden sen jälkeen, kun henkilötiedot on saatu, sovelletaan 14 artiklan 3 kohdan a alakohtaa eli 14 artiklassa tarkoitettujen tietojen on toimitettava rekisteröidylle viimeistään kuukauden kuluessa henkilötietojen saamisesta.
 - Asetuksen 14 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä yleistä kuukauden määräaika voidaan lyhentää myös 14 artiklan 3 kohdan c alakohdan³² nojalla, jos henkilötietoja on tarkoitus luovuttaa toiselle vastaanottajalle (oli kyseessä kolmas osapuoli tai ei)³³. Tällöin tiedot on toimitettava viimeistään silloin kun näitä tietoja luovutetaan ensimmäisen kerran. Jos luovuttaminen tapahtuu aiemmin kuin kuukauden kuluessa, tiedot on toimitettava viimeistään silloin kun tietoja luovutetaan ensimmäisen kerran siitä huolimatta, että henkilötietojen saamisesta ei ole vielä kulunut yhtä kuukautta. Samaan tapaan kuin 14 artiklan 3 kohdan b kohdassa, jos henkilötietojen luovuttaminen tapahtuu yli kuukauden sen jälkeen, kun henkilötiedot on saatu, sovelletaan yhä 14 artiklan 3 kohdan a alakohtaa eli

³¹ Tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 3 kohdan b alakohdassa käytetty ilmaus ”jos henkilötietoja käytetään...” täsmentää 14 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä enimmäisaikarajaa koskevaa yleissääntöä mutta ei korvaa sitä.

³² Tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 3 kohdan c alakohdassa käytetty ilmaus ”jos henkilötietoja on tarkoitus luovuttaa toiselle vastaanottajalle...” täsmentää 14 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä enimmäisaikarajaa koskevaa yleissääntöä mutta ei korvaa sitä.

³³ ”Vastaanottaja” määritellään 4 artiklan 9 kohdassa. Siinä selvennetään, että vastaanottajan, jolle henkilötietoja luovutetaan, ei tarvitse olla kolmas osapuoli. Näin ollen vastaanottaja voi olla rekisterinpitäjä, yhteisrekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä.

14 artiklassa tarkoitetut tiedot on toimitettava rekisteröidylle viimeistään kuukauden kuluessa henkilötietojen saamisesta.

28. Tietosuoja-asetuksen 14 artiklassa tarkoitetut tiedot on siis joka tapauksessa toimitettava rekisteröidylle viimeistään yhden kuukauden kuluessa. Tietosuoja-asetuksen mukaiset kohtuullisuuden ja osoitusvelvollisuuden periaatteet edellyttävät, että päättäessään, milloin toimittaa 14 artiklassa tarkoitetut tiedot, rekisterinpitäjän on aina otettava huomioon rekisteröidyn kohtuulliset odotukset, henkilötietojen käsittelyn mahdolliset vaikutukset rekisteröityyn ja rekisteröityjen mahdollisuudet käyttää käsittelyä koskevia oikeuksiaan. Osoitusvelvollisuus edellyttää, että rekisterinpitäjän on osoitettava päätöksensä perusteet ja perusteltava, miksi tiedot toimitettiin kyseisellä hetkellä. Käytännössä vaatimuksia voi olla vaikea täyttää, jos tiedot toimitetaan viime tipassa. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 39 kappaleessa todetaan tähän liittyen muun muassa, että ”luonnollisille henkilöille olisi tiedotettava henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä riskeistä, säännöistä, suojatoimista ja oikeuksista sekä siitä, miten he voivat käyttää tällaista käsittelyä koskevia oikeuksiaan”. Johdanto-osan 60 kappaleessa todetaan asianmukaisen ja läpinäkyvän käsittelyn periaatteiden edellyttävän, että rekisteröidylle on ilmoitettava henkilötietojen käsittelystä ja sen tarkoituksista. Kaikkien näiden seikkojen valossa tietosuojatyöryhmä katsoo, että rekisterinpitäjän tulisi kohtuullisuuden periaatteen mukaisesti aina, kun mahdollista, toimittaa tiedot rekisteröidylle hyvissä ajoin ennen säädettyjä määräaikoja. Sitä, kuinka paljon ennen henkilötietojen käsittelyn aloittamista käsittelystä olisi asianmukaista ilmoittaa rekisteröidylle, käsitellään lisää 30–31 ja 48 kohdassa.

Muutokset 13 ja 14 artiklassa tarkoitettuihin tietoihin

29. Läpinäkyvyydestä on huolehdittava henkilötietojen keräämishetken lisäksi myös kaikessa tiedotuksessa ja viestinnässä koko henkilötietojen käsittelyn ajan. Tämä koskee esimerkiksi tietosuojaselosteen sisältöön tehtäviä muutoksia. Rekisterinpitäjän on noudatettava samoja periaatteita sekä alkuperäistä tietosuojaselostetta että siihen myöhemmin tehtäviä asiasisällön muutoksia tai muita olennaisia muutoksia koskevassa viestinnässä. Arvioitaessa, koskeeko muutos asiasisältöä tai onko se olennainen, on otettava huomioon muutoksen vaikutus rekisteröityihin (ja heidän mahdollisuuksiinsa käyttää oikeuksiaan) ja se, kuinka odottamaton tai yllättävä muutos on rekisteröityjen kannalta. Rekisteröidylle on aina ilmoitettava muun muassa seuraavista tietosuojaselosteen muutoksista: käsittelytarkoituksen muutos, rekisterinpitäjän identiteettiä koskevat muutokset tai muutos tavassa, jolla rekisteröidyt voivat käyttää käsittelyä koskevia oikeuksiaan. Tietosuojatyöryhmä ei pidä asiasisältöä koskevana tai olennaisena muutoksena esimerkiksi kirjoitus-, tyyli- tai kielioppivirheen korjaamista. Koska useimmat vanhoista asiakkaista tai käyttäjistä ainoastaan vilkaisevat tietosuojaselosteiden muutoksia, rekisterinpitäjän on toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet taatakseen, että muutoksista tiedotetaan tavalla, jonka avulla voidaan varmistaa, että useimmat vastaanottajat todella huomaavat muutokset. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että muutoksista olisi ilmoitettava aina asianmukaisella tavalla (esim. sähköposti, paperikirje, verkkosivuston ponnahdusikkuna tai muu tapa, joka tuo muutokset tehokkaasti rekisteröidyn tietoon) ja keskittyen nimenomaisesti kyseisiin muutoksiin (esim. ei markkinointisisällön yhteydessä).

Ilmoituksen on täytettävä myös 12 artiklan vaatimukset, eli tiedot on annettava tiiviisti esitetystä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa selkeällä ja yksinkertaisella kielellä. Muutoksista tiedottamiseen ei riitä se, että tietosuojaselosteessa todetaan, että rekisteröidyn tulisi säännöllisesti tarkistaa, onko tietosuojaselostetta muutettu tai päivitetty. Tällainen toimintatapa on myös 5 artiklan 1 kohdan a alakohdan kannalta epäasianmukainen. Muutoksista ilmoittamisen ajankohdasta annetaan tarkempia ohjeita 30–31 kohdassa.

Määräajat, joiden puitteissa 13 ja 14 artiklassa tarkoitettujen tietojen muutoksista on ilmoitettava

30. Tietosuoja-asetuksessa ei aseteta mitään määräaikoja (eikä ilmoitustapaa) koskevia vaatimuksia 13 ja 14 artiklan nojalla rekisteröidyille toimitettuja tietoja koskevista muutoksista ilmoittamiselle (lukuun ottamatta aiotun jatkokäsittelyn tarkoitusta, josta on 13 artiklan 3 kohdan ja 14 artiklan 4 kohdan mukaan ilmoitettava ennen käsittelyn aloittamista, ks. jäljempänä oleva 45 kohta). Kuten edellä 14 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisen määräaikojen yhteydessä todetaan, rekisterinpitäjän on jälleen otettava kohtuullisuuden ja osoitusvelvollisuuden periaatteiden mukaisesti huomioon rekisteröidyn kohtuulliset odotukset tai muutosten mahdolliset vaikutukset rekisteröityyn. Jos tietoja koskevat muutokset ilmentävät henkilötietojen käsittelyn luonteessa tapahtuvaa perustavanlaatuista muutosta (esim. vastaanottajaryhmiä laajennetaan tai henkilötietoja aletaan siirtää kolmanteen maahan) tai muutosta, joka ei ole käsittelytoimen kannalta perustavanlaatuinen mutta voi olla rekisteröidyn kannalta olennainen ja vaikuttaa häneen, tiedot on toimitettava rekisteröidylle hyvissä ajoin ennen muutoksen voimaantuloa. Muutokset on tuotava rekisteröidyn tietoon tavalla, joka on yksiselitteinen ja tehokas. Toimintatavan tarkoituksena on varmistaa, ettei muutos jää rekisteröidyltä huomaamatta ja että rekisteröidyllä on kohtuullisesti aikaa a) arvioida muutoksen luonnetta ja vaikutusta sekä b) käyttää muutoksen suhteen tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan (esim. peruuttaa suostumuksensa tai vastustaa käsittelyä).
31. Rekisterinpitäjän olisi arvioitava huolellisesti jokaisen läpinäkyvyyttä koskevien tietojen päivitystilanteen olosuhteita ja asiayhteyttä, kuten muutosten mahdollisia vaikutuksia rekisteröityyn ja tapaa, jolla muutoksista ilmoitetaan. Lisäksi rekisterinpitäjän on pystyttävä osoittamaan, miten muutoksista ilmoittamisen ja muutosten voimaantulon välinen aika täyttää rekisteröidyn asianmukaisen ja kohtuullisen kohtelun periaatteen. Tietosuojatyöryhmä katsoo myös, että asianmukaisuuden ja kohtuullisuuden periaatteen mukaisesti rekisterinpitäjän olisi muutoksista rekisteröidyille ilmoittaessaan myös selitettävä muutosten todennäköiset vaikutukset rekisteröityihin. Läpinäkyvyyttä koskevien vaatimusten noudattaminen ei kuitenkaan riitä tilanteessa, jossa henkilötietojen käsittelyn muutokset ovat niin merkittäviä, että käsittelyn luonne muuttuu täysin. Tietosuojatyöryhmä korostaa, että kaikkia tietosuoja-asetuksen muita sääntöjä, myös yhteensopimatonta jatkokäsittelyä koskevia sääntöjä, sovelletaan aina riippumatta siitä, noudatetaanko läpinäkyvyyttä koskevia velvoitteita.

32. Lisäksi on huomattava, että vaikka läpinäkyvyyttä koskevat tiedot (esim. tietosuojaselosteen tiedot) eivät muuttuisi olennaisesti, palvelua pitkään käyttäneet rekisteröidyt eivät todennäköisesti muista heille aluksi 13 artiklan ja/tai 14 artiklan nojalla toimitettuja tietoja. Tietosuojatyöryhmä suosittaakin, että rekisterinpitäjät mahdollistavat rekisteröidyille jatkuvasti helpon pääsyn tietoihin, jotta he voivat tutustua uudelleen henkilötietojen käsittelyn laajuuteen. Osoitusvelvollisuuden periaatteen mukaan rekisterinpitäjän tulisi myös miettiä, onko sen tarpeen antaa rekisteröidyille nimenomaisia muistutuksia tietosuojaselosteesta ja siitä, mistä se on saatavilla, ja kuinka usein tällaisia muistutuksia olisi annettava.

Yksityiskohtaiset säännöt – tietojen toimittamisen muoto

33. Tietosuoja-asetuksen 13 ja 14 artiklan mukaan rekisterinpitäjän on "toimitettava rekisteröidylle kaikki seuraavat tiedot...". Kohdan avainsana on "toimitettava". Tämä tarkoittaa, että rekisterinpitäjän on toteutettava aktiivisia toimia antaakseen kyseiset tiedot rekisteröidylle tai aktiivisesti ohjattava rekisteröity tietojen sijaintipaikkaan (esim. suoran linkin tai QR-koodin avulla). Rekisteröidyn ei pidä joutua aktiivisesti etsimään mainituissa artikloissa tarkoitettuja tietoja muiden tietojen joukosta, kuten verkkosivuston tai sovelluksen käyttöehdoista. Tätä havainnollistetaan näiden suuntaviivojen 11 kohdassa annetulla esimerkillä. Kuten edellä 17 kohdassa todetaan, tietosuojatyöryhmä suosittelee, että kaikki rekisteröidyille tarkoitettut tiedot asetetaan kokonaisuudessaan saataville yhteen paikkaan tai yhteen asiakirjaan (esim. sähköisenä verkkosivustolle tai paperiseen asiakirjaan), joka on helposti saatavilla, jos rekisteröidyt haluavat tutustua kaikkiin tietoihin.
34. Tietosuoja-asetukseen sisältyy sisäinen jännite: toisaalta siinä edellytetään antamaan rekisteröidyille kattavasti asetuksessa vaaditut tiedot, mutta toisaalta tiedot on annettava tiiviisti esitetyssä, läpinäkyvässä, helposti ymmärrettävässä ja saatavilla olevassa muodossa. Näiden kahtalaisten vaatimusten sekä perustavanlaatuisten osoitusvelvollisuuden ja kohtuullisuuden periaatteen vuoksi rekisterinpitäjän on itse analysoitava harjoittamansa henkilötietojen käsittelyn luonnetta, olosuhteita, laajuutta ja asiayhteyttä ja päätettävä, miten rekisteröidyille toimitettavat tiedot tulee priorisoida ja kuinka yksityiskohtaisesti ja millä tavoilla tiedot tulee toimittaa. Päätöksessä on noudatettava tietosuoja-asetuksen oikeudellisia vaatimuksia sekä otettava huomioon näiden suuntaviivojen (etenkin 36 kohdan) suositukset.

Monitasoisuus digitaalisessa ympäristössä ja monitasoiset tietosuojaselosteet

35. Koska rekisteröidyille on toimitettava paljon tietoa, rekisterinpitäjät voivat hyödyntää digitaalisessa ympäristössä monitasoista esitystapaa, jossa läpinäkyvyyden varmistamisessa käytetään eri menetelmien yhdistelmää. Tietosuojatyöryhmä suosittelee, että erityisesti tietosuojaselosteissa rekisteröidyille annettavien tietojen ryhmät tulisi yhdistää toisiinsa monitasoisesti sen sijaan, että kaikki selosteen tiedot esitettäisiin näytöllä yhdellä kertaa. Tällä tavalla voidaan välttää informaatioahkyä. Monitasoisuus auttaa tietosuojaselosteessa myös kattavuuden ja ymmärrettävyyden yhteensovittamisessa, sillä

se auttaa lukijaa siirtymään selosteessa suoraan siihen kohtaan, jonka tämä haluaa lukea. Monitasoisella tietosuojaselosteella ei kuitenkaan tarkoiteta ainoastaan sisäkkäiseen hierarkiaan perustuvia verkkosivustoja, joilla haluamansa tiedon löytääkseen on napsautettava useaa linkkiä. Tietosuojaselosteen ensimmäisen tason rakenteen ja asettelun tulisi olla sellainen, että rekisteröity saa siitä selkeän yleiskäsityksen henkilötietojensa käsittelyä koskevista tiedoista ja siitä, mistä ja miten hän saa tarkempaa tietoa selosteen eri tasoilta. Myös se on tärkeää, että monitasoisen selosteen eri tasojen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että eri tasoilla ei ole keskenään ristiriitaista tietoa.

36. Jos rekisterinpitäjä noudattaa tietojen toimittamisessa rekisteröidyille monitasoista lähestymistapaa, tietosuojatyöryhmä suosittelee, että rekisterinpitäjän käyttämän ensimmäisen tiedotustavan (ensimmäinen tapa, jolla rekisterinpitäjä ottaa yhteyttä rekisteröitävään) tai monitasoisen tietosuojaselosteen ensimmäisen tason tulisi sisältää tiedot henkilötietojen käsittelytarkoituksista, rekisterinpitäjän identiteetistä ja rekisteröidyn oikeuksista. (Nämä tiedot tulisi lisäksi saattaa suoraan rekisteröidyn tietoon henkilötietojen keruun yhteydessä esimerkiksi niin, että ne tulevat näkyviin rekisteröidyn täyttäessä verkkolomaketta.) Se, että nämä tiedot on tärkeää antaa etukäteen, perustuu erityisesti tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 39 kappaleeseen.³⁴ Rekisterinpitäjän on pystyttävä osoittamaan, mitkä lisätiedot se on päättänyt asettaa etusijalle, mutta tietosuojatyöryhmä katsoo kuitenkin, että asianmukaisuuden ja kohtuullisuuden periaatteen mukaisesti ensimmäisen tason tulisi sisältää aiemmin tässä kappaleessa mainittujen tietojen lisäksi myös tietoa sellaisesta käsittelystä, joka vaikuttaa rekisteröityyn eniten ja joka voi tulla rekisteröidylle yllätyksenä. Rekisteröidyn tulisi siis voida ymmärtää ensimmäisen tason tai tiedonantotavan tiedoista, millaisia seurauksia kyseisellä henkilötietojen käsittelyllä voi hänen kannaltaan olla (ks. myös edellä oleva 10 kohta).
37. Digitaalisessa ympäristössä rekisterinpitäjä voi käyttää monitasoisen tietosuojaselosteen *lisäksi myös muita* läpinäkyvyyden varmistamisen keinoja (ks. alla esitetyt esimerkit), joilla voidaan antaa yksittäiselle rekisteröidylle hänen asemaansa ja hänen käyttämiään tavaroita tai palveluja koskevaa räätälöityä tietoa. Vaikka tietosuojatyöryhmä suosittelee verkossa julkaistavien monitasoisten tietosuojaselosteiden käyttöä, suositus ei tarkoita, etteikö läpinäkyvyyttä koskevien vaatimusten täyttämiseksi voitaisi kehittää muita, innovatiivisia menetelmiä.

Monitasoisuus muissa kuin digitaalisissa ympäristöissä

38. Monitasoisuutta voidaan hyödyntää läpinäkyvyyttä koskevien tietojen toimittamisessa rekisteröidyille myös muualla kuin verkossa ja digitaalisissa yhteyksissä (eli reaali maailmassa esim. kasvokkai viestinnässä tai puhelinkeskusteluissa). Rekisterinpitäjät voivat helpottaa tietojen toimittamista monin eri tavoin. (Ks. myös 33–37 kohta ja 39–

³⁴ Johdanto-osan 39 kappaleessa todetaan läpinäkyvyyden periaatteesta seuraavaa: "Tämä periaate koskee erityisesti rekisteröityjen tietoja rekisterinpitäjän identiteetistä ja käsittelyn tarkoituksista sekä lisätietoja, joilla varmistetaan kyseisiä luonnollisia henkilöitä koskevan käsittelyn asianmukaisuus ja läpinäkyvyys, sekä heidän oikeuttaan saada vahvistus ja ilmoitus heitä koskevien henkilötietojen käsittelystä."

40 kohta, joissa käsitellään tietojen toimittamisen eri tapoja.) Tätä lähestymistapaa ei pidä sekoittaa monitasoisiin tietosuojaselosteisiin, jotka ovat oma kysymyksensä. Käytettiinpä monitasoisessa lähestymistavassa mitä tietojen toimittamisen muotoja tahansa, tietosuojatyöryhmä suosittelee, että ensimmäisellä tasolla (eli ensisijaisessa tavassa, jolla rekisterinpitäjä ensiksi on yhteydessä rekisteröityyn) tulisi yleensä antaa kaikkein tärkeimmät tiedot (ks. edellä 36 kohta) eli henkilötietojen käsittelytarkoitusten yksityiskohdat, rekisterinpitäjän identiteetti, tieto rekisteröidyn oikeuksista ja tiedot henkilötietojen käsittelyn merkittävimmästä vaikutuksesta tai käsittelystä, joka voi tulla rekisteröidylle yllätyksenä. Jos rekisteröityyn ollaan ensimmäisen kerran yhteydessä esimerkiksi puhelimitse, nämä tiedot voidaan antaa puhelun aikana ja loput 13 ja 14 artiklassa tarkoitetuista tiedoista muiden keinojen avulla, kuten lähettämällä rekisteröidylle tietosuojaseloste sähköpostitse ja/tai lähettämällä tälle linkki rekisterinpitäjän verkossa julkaisemaan monitasoiseen tietosuojaselosteeseen.

Push- ja pull-ilmoitukset

39. Läpinäkyvyyttä koskevat tiedot voidaan toimittaa myös niin sanottujen push- ja pull-ilmoitusten avulla. Push-ilmoituksilla tiedot toimitetaan oikea-aikaisesti suoraan käyttäjälle, ja pull-ilmoitukset helpottavat tiedon saantia esimerkiksi lupien hallinnoinnin, tietosuojaa koskevien hallintapaneelien tai opastusvideoiden avulla. Näiden avulla läpinäkyvyyttä koskevat tiedot voidaan antaa rekisteröidylle käyttäjälähtöisemmin.

- Tietosuojaa koskeva hallintapaneeli on sivu, jolla rekisteröidyt voivat tutustua samassa paikassa kaikkiin tietosuoja-asioihin ja hallita omia tietosuoja-asetuksiaan sallimalla tai estämällä henkilötietojensa eri käyttötapoja kyseisessä palvelussa. Tämä on käytännöllistä erityisesti palveluissa, joita rekisteröidyt käyttävät useilla eri laitteilla, sillä paneelin avulla he voivat hallita henkilötietojaan riippumatta siitä, millä laitteella palvelua käyttävät. Kun rekisteröity voi muokata tietosuoja-asetuksiaan manuaalisesti hallintapaneelin kautta, myös tietosuojaseloste on helpompi räätälöidä yksilöllisesti niin, että siinä käsitellään vain kyseistä rekisteröityä koskevaa henkilötietojen käsittelyä. Tietosuoja-asetuksia koskeva hallintapaneeli on suositeltavaa sisällyttää palvelun olemassa olevaan arkkitehtuuriin (esim. sama ulkoasu ja brändi kuin muussa palvelussa), koska sillä tavalla voidaan varmistaa, että paneelin käyttö on intuitiivista, sekä kannustaa käyttäjiä tutustumaan tietoihin samalla tavalla kuin he käyttävät palvelun muitakin toimintoja. Tällä tavalla voidaan tehokkaasti osoittaa, että tietosuoja-asiat ovat välttämätön ja olennainen osa palvelua eivätkä vain pitkä kapulakielinen luettelo.
- Oikea-aikaisilla (just-in-time) ilmoituksilla tietyt tietosuojaa koskevat tiedot voidaan toimittaa juuri siinä tilanteessa, jossa niihin tutustuminen on rekisteröidyn kannalta olennaisinta. Tällaisilla ilmoituksilla voidaan antaa tietoa henkilötietojen keruuprosessin eri vaiheissa ja pilkkoa tietoa helpommin sisäistettäviin paloihin. Lisäksi ilmoitukset vähentävät riippuvuutta yhdestä tietosuojaselosteesta, jonka sisältöä voi olla vaikea ymmärtää asiayhteydestä irrallaan. Jos asiakas esimerkiksi ostaa tuotteen verkkokaupasta, tekstikenttien yhteydessä avautuvissa

ponnahdusikkunoissa voidaan antaa lyhyitä selventäviä tietoja. Esimerkiksi rekisteröidyn puhelinnumeroa koskevan kentän kohdalla annettavissa tiedoissa voidaan selittää, että puhelinnumero pyydetään ainoastaan siksi, että rekisteröityyn voidaan ottaa yhteyttä tilaukseen liittyvissä asioissa ja että se luovutetaan vain paketin toimittavalle kuljetusyhtiölle.

Muut "asianmukaiset toimenpiteet"

40. Koska internetyhteyksien saatavuus on hyvä koko EU:ssa ja rekisteröidyt pääsevät internetiin milloin tahansa eri paikoissa ja eri laitteilla, tietosuojatyöryhmä katsoo edellä todetun mukaisesti, että digitaalisessa ympäristössä tai internetissä toimivien rekisterinpitäjien tapauksessa "asianmukainen toimenpide" läpinäkyvyyttä koskevien tietojen toimittamiseksi on sähköisen tietosuojaselosteen julkaiseminen. Henkilötietojen keruun ja käsittelyn olosuhteista riippuen rekisterinpitäjän on mahdollisesti kuitenkin hyödynnettävä lisäksi (tai vaihtoehtoisesti, jos rekisterinpitäjällä ei ole verkkosivustoa tai muuta digitaalista kanavaa) muita tietojen toimittamisen tapoja ja muotoja. Nämä tavat riippuvat henkilötietojen käsittely-ympäristöstä. Seuraavassa luettelussa on esimerkkejä eri ympäristöihin soveltuvista tavoista ja muodoista. Kuten edellä todetaan, rekisterinpitäjät voivat hyödyntää monitasoista lähestymistapaa, jossa käytetään eri menetelmien yhdistelmää. Tällöin on kuitenkin varmistettava, että tärkeimmät tiedot (ks. 36 ja 38 kohta) toimitetaan ensimmäisellä viestintätavalla, jolla rekisteröityyn ollaan yhteydessä.
- a. paperituloste, kuten postitse tehtävät sopimukset: kirjalliset selvitykset, esitteet, sopimusasiakirjat, piirroksot, infografiikat tai vuokaaviot
 - b. puhelinviestintä: henkilökohtainen suullinen selvitys, joka mahdollistaa vuorovaikutuksen ja kysymyksiin vastaamisen, taikka automaattinen tai ennalta nauhoitettu tiedote, jonka yhteydessä voi eri valinnoilla kuunnella lisätietoa
 - c. näyttömät älylaitteet / esineiden internetin laitteet, kuten wifi-seurannan analytiikka: kuvakkeet, QR-koodit, äänivaroitukset, paperisiin asennusohjeisiin sisältyvät kirjalliset tiedot, digitaalisiin asennusohjeisiin sisältyvät videot, älylaitteessa olevat kirjalliset tiedot, teksti- tai sähköpostiviestit, tietojen esittäminen näkyvillä olevilla tauluilla, yleiset opastekyltit tai yleiset tiedotuskampanjat
 - d. henkilökohtainen viestintä, kuten mielipidekyselyihin vastaaminen tai palveluun rekisteröityminen henkilökohtaisesti: suulliset tai kirjalliset selvitykset, jotka toimitetaan näytöllä tai paperilla
 - e. tosielämän ympäristöt, joiden tapahtumat taltioidaan kameravalvonnalla tai kameralennokilla: tietojen esittäminen näkyvillä olevilla kylteillä, yleisillä opastekylteillä, yleisillä tiedotuskampanjoilla taikka sanomalehdissä tai muissa viestimissä julkaistavilla ilmoituksilla.

Profilointia ja automaattista päätöksentekoa koskevat tiedot

41. Tietosuoja-asetuksen 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan g alakohdan nojalla rekisteröidyille toimitettaviin pakollisiin tietoihin kuuluvat myös tieto automaattisen päätöksenteon, muun muassa 22 artiklan 1 ja 4 kohdassa tarkoitetun profiloinnin olemassaolosta, sekä merkitykselliset tiedot käsittelyyn liittyvästä logiikasta samoin kuin kyseisen käsittelyn merkittävyydestä ja mahdollisista seurauksista rekisteröidylle. Tietosuojatyöryhmä on laatinut automaattisesti tehtävistä yksittäispäätöksistä ja profiloinnista suuntaviivat³⁵, joissa kerrotaan tarkemmin siitä, miten läpinäkyvyys tulisi varmistaa profiloinnin yhteydessä. On syytä huomata, että automaattiseen päätöksentekoon 13 artiklan 2 kohdan f alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan g alakohdan nojalla sovellettavien läpinäkyvyysvaatimusten lisäksi kaikkeen profilointiin (ei ainoastaan 22 artiklassa tarkoitettuun profilointiin³⁶) sovelletaan myös näiden suuntaviivojen huomioita siitä, että rekisteröidyille on tärkeää tiedottaa heidän henkilötietojensa käsittelyn seurauksista, ja yleistä periaatetta, että henkilötietojen käsittely ei saa tulla rekisteröidyille yllätyksenä, koska profilointi on yksi henkilötietojen käsittelyn muoto.³⁷

Muut seikat – riskit, säännöt ja suojatoimet

42. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 39 kappaleessa viitataan myös tiettyjen sellaisten tietojen antamiseen, joita ei nimenomaisesti mainita 13 ja 14 artiklassa (ks. 28 kohdassa lainattu johdanto-osan kappaleen teksti). Tämän johdanto-osan kappaleen mukaan rekisteröidyille olisi tiedotettava henkilötietojen käsittelyyn liittyvistä riskeistä, säännöistä ja suojatoimista. Tähän vaatimukseen liittyy monia muita seikkoja. Yksi niistä on tietosuoja koskeva vaikutustenarviointi. Tällaisista vaikutustenarvioinneista annettujen tietosuojatyöryhmän suuntaviivojen³⁸ mukaan rekisterinpitäjän kannattaa harkita tietosuoja koskevan vaikutustenarvioinnin (tai sen osan) julkaisemista. Se ei ole pakollista mutta voi auttaa lisäämään luottamusta rekisterinpitäjän käsittelytoimia kohtaan ja osoittaa käsittelyn luotettavuuden ja läpinäkyvyyden. Läpinäkyvyyttä voidaan osoittaa myös noudattamalla tietosuoja-asetuksen 40 artiklassa tarkoitettua käytäntöä, jossa voidaan täsmentää tietosuoja-asetuksen säännösten soveltamista muun muassa seuraavien seikkojen osalta: käsittelyn asianmukaisuus ja läpinäkyvyys, yleisölle ja rekisteröidyille tarkoitettu tiedotus sekä lapsille tarkoitettu tiedotus ja lasten suojeleminen.
43. Yksi läpinäkyvyyteen olennaisesti liittyvä seikka on sisäänrakennettu ja oletusarvoinen tietosuoja (edellytetään 25 artiklassa). Näiden periaatteiden mukaan rekisterinpitäjien on huomioitava tietosuojaseikat henkilötietojen käsittelytoimissaan ja -järjestelmissään alusta lähtien sen sijaan, että niitä koskevien vaatimusten noudattaminen varmistettaisiin vasta viime metreillä. Johdanto-osan 78 kappaleessa viitataan siihen, että rekisterinpitäjien olisi toteutettava toimenpiteitä, jotka täyttävät tietosuojavaatimukset sisäänrakennetusti ja

³⁵ *Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679*, WP 251.

³⁶ Tämä koskee päätöksentekoa, joka perustuu ainoastaan automaattiseen käsittelyyn, kuten profilointiin, ja jolla on rekisteröityä koskevia oikeusvaikutuksia tai joka vaikuttaa häneen vastaavalla tavalla merkittävästi.

³⁷ Asiaa koskevassa johdanto-osan 60 kappaleessa todetaan seuraavaa: "Rekisteröidylle olisi myös ilmoitettava profiloinnin olemassaolosta ja sen seurauksista."

³⁸ Ohjeet tietosuoja koskevasta vaikutustenarvioinnista ja keinoista selvittää "liittyykö käsittelyyn todennäköisesti" asetuksessa (EU) 2016/679 tarkoitettu "korkea riski", WP 248 rev. 1.

oletusarvoisesti. Esimerkkinä mainitaan muun muassa tehtävien ja henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyys.

44. Myös yhteisrekisterinpitäjyys liittyy riskeistä, säännöistä ja suojatoimista tiedottamiseen rekisteröidyille. Tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että yhteisrekisterinpitäjien on määriteltävä läpinäkyvällä tavalla kunkin vastuualue tietosuoja-asetuksessa vahvistettujen velvoitteiden noudattamiseksi, erityisesti rekisteröityjen oikeuksien käytön ja 13 ja 14 artiklan mukaisten tietojen toimittamista koskevien tehtäviensä osalta. Asetuksen 26 artiklan 2 kohdan mukaan rekisterinpitäjien järjestelyn keskeisten osien on oltava rekisteröidyn saatavilla. Toisin sanoen rekisteröidylle on oltava täysin selvää, minkä rekisterinpitäjän puoleen hän voi kääntyä halutessaan käyttää yhtä tai useampaa tietosuoja-asetukseen perustuvaa oikeuttaan.³⁹

Jatkokäsittelyä koskevat tiedot

45. Sekä 13 artiklaan että 14 artiklaan sisältyy säännös⁴⁰, jonka mukaan rekisterinpitäjän on ilmoitettava rekisteröidylle, jos se aikoo käsitellä henkilötietoja edelleen muuhun tarkoitukseen kuin siihen, johon henkilötiedot kerättiin. Jos rekisterinpitäjä aikoo käsitellä tietoja muuhun tarkoitukseen, "rekisterinpitäjän on ilmoitettava rekisteröidylle ennen kyseistä jatkokäsittelyä tästä muusta tarkoituksesta ja annettava kaikki asiaankuuluvat lisätiedot 2 kohdan mukaisesti". Näissä säännöksissä toteutuu nimenomaisesti 5 artiklan 1 kohdan b alakohdassa säädetty periaate, jonka mukaan henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa *yhteensopimattomalla* tavalla.⁴¹ Saman 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan toisessa osassa todetaan lisäksi, että myöhempää käsittelyä yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia taikka tieteellisiä tai historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten ei katsota 89 artiklan 1 kohdan mukaisesti yhteensopimattomaksi alkuperäisten tarkoitusten kanssa. Jos henkilötietoja käsitellään myöhemmin sellaista tarkoitusta varten, joka on *yhteensopiva* sen tarkoituksen kanssa, jota varten henkilötiedot alun perin kerättiin (asiasta säädetään 6 artiklan 4 kohdassa⁴²), sovelletaan 13 artiklan 3 kohtaa ja 14 artiklan 4 kohtaa. Näiden artiklojen vaatimukset siitä, että jatkokäsittelystä on ilmoitettava rekisteröidylle, tukevat tietosuoja-asetuksessa

³⁹ Tietosuoja-asetuksen 26 artiklan 3 kohdan mukaan rekisteröity voi 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun järjestelyn ehdoista riippumatta käyttää tietosuoja-asetuksen mukaisia oikeuksiaan suhteessa kuhunkin rekisterinpitäjään ja kutakin rekisterinpitäjää vastaan.

⁴⁰ Säännöksillä tarkoitetaan 13 artiklan 3 kohtaa ja 14 artiklan 4 kohtaa, jotka ovat sanamuodoltaan identtiset (asetuksen englanninkielisessä toisinnossa ainoana erona on, että 13 artiklassa käytetään verbiä *collect* ("collected") ja 14 artiklassa verbiä *obtain* ("obtained")).

⁴¹ Periaatteen suhteen ks. esimerkiksi johdanto-osan 47, 50, 61, 156 ja 158 kappale sekä 6 artiklan 4 kohta ja 89 artikla.

⁴² Tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohdassa esitetään esimerkinomainen luettelo seikoista, jotka on otettava huomioon varmistettaessa, että muuhun tarkoitukseen tapahtuva käsittely on yhteensopiva sen tarkoituksen kanssa, jota varten tiedot alun perin kerättiin. Näitä seikkoja ovat muun muassa seuraavat: tarkoitusten väliset yhteydet, henkilötietojen keruun asiayhteys, henkilötietojen luonne (erityisesti se, käsitelläänkö erityisiä henkilötietojen ryhmiä tai rikostuomioihin ja rikkomuksiin liittyviä henkilötietoja), aiotun myöhemmän käsittelyn mahdolliset seuraukset rekisteröidylle ja asianmukaisten suojatoimien olemassaolo.

esitettyä näkemystä, jonka mukaan rekisteröidyn on voitava kohtuudella odottaa henkilötietojen keruun ajankohtana ja sen yhteydessä, että henkilötietoja voidaan käsitellä tiettyä tarkoitusta varten.⁴³ Toisin sanoen henkilötietojen käsittelytarkoituksen ei pitäisi tulla yllätyksenä rekisteröidylle.

46. Tietosuoja-asetuksen 13 artiklan 3 kohdassa ja 14 artiklan 4 kohdassa käytetyn ilmaisun ”kaikki asiaankuuluvat lisätiedot 2 kohdan mukaisesti” voidaan ensisilmäyksellä tulkita jättävän rekisterinpitäjälle jonkin verran harkinnan varaa sen suhteen, missä laajuudessa ja minkä tietoryhmien osalta 2 kohdan (eli 13 artiklan 2 kohdan tai 14 artiklan 2 kohdan) tiedot on toimitettava rekisteröidylle. (Johdanto-osan 61 kappaleessa käytetään ilmausta ”muut tarvittavat tiedot”.) Oletusarvoisesti rekisteröidylle olisi kuitenkin annettava kaikki kyseisessä kohdassa tarkoitetut tiedot lukuun ottamatta tietoryhmää tai tietoryhmiä, joita ei ole olemassa tai joita ei sovelleta.
47. Tietosuojatyöryhmä suosittelee, että täyttääkseen läpinäkyvyyden, kohtuullisuuden ja osoitusvelvollisuuden periaatteet rekisterinpitäjän olisi harkittava antavansa rekisteröidylle tietosuojaselosteessa tietoa myös 6 artiklan 4 kohdan⁴⁴ mukaisesti tehdystä yhteensopivuusanalyysistä, jos henkilötietojen uuden käsittelytarkoituksen oikeusperuste on jokin muu kuin suostumus taikka kansallinen tai EU:n lainsäädäntö. (Rekisteröidylle olisi siis selitettävä, miten muuta käyttötarkoitusta tai muita käyttötarkoituksia varten tehtävä henkilötietojen käsittely on yhteensopiva alkuperäisen tarkoituksen kanssa.) Tällä tavalla rekisteröidyt saavat mahdollisuuden pohtia myöhemmän käsittelyn yhteensopivuutta ja siihen liittyviä suojatoimia sekä päättää, haluavatko he käyttää oikeuksiaan, kuten oikeutta rajoittaa tai vastustaa henkilötietojen käsittelyä.⁴⁵ Jos rekisterinpitäjä päättää olla sisällyttämättä tällaisia tietoja tietosuojaselosteeseen, tietosuojatyöryhmä suosittelee, että rekisterinpitäjä ilmoittaa rekisteröidylle selkeästi, että he saavat kyseiset tiedot pyynnöstä.
48. Rekisteröityjen oikeuksien käyttämiseen liittyy myös ajoitus. Kuten edellä painotetaan, tietojen toimittaminen hyvissä ajoin on tärkeä osa 13 ja 14 artiklan mukaisia läpinäkyvyystvaatimuksia ja liittyy olennaisesti asianmukaisen käsittelyn periaatteeseen. Myöhempää *jatkokäsittelyä* koskevat tiedot on toimitettava ”ennen kyseistä jatkokäsittelyä”. Tietosuojatyöryhmä katsoo, että käsittely voidaan aloittaa kohtuullisen ajan kuluttua rekisteröidylle ilmoittamisen jälkeen, ei heti rekisteröidyn saatua ilmoituksen. Tällöin läpinäkyvyyden periaate hyödyttää rekisteröityä käytännössä, kun hän saa aidon mahdollisuuden ottaa jatkokäsittely huomioon (ja mahdollisesti käyttää siihen liittyviä oikeuksiaan). Kohtuullinen aika riippuu kunkin tilanteen olosuhteista. Kohtuullisuuden periaate edellyttää, että mitä voimakkaammin jatkokäsittely rekisteröityyn vaikuttaa (tai mitä odottamattomampaa se on), sitä pidempi aika tulisi odottaa ennen jatkokäsittelyn aloittamista. Osoitusvelvollisuuden periaate edellyttää vastaavasti, että rekisterinpitäjän on voitava osoittaa, miten sen määrittelemä tietojen toimittamisaika on perusteltu kyseisissä

⁴³ Johdanto-osan 47 ja 50 kappale.

⁴⁴ Asiaan viitataan myös johdanto-osan 50 kappaleessa.

⁴⁵ Johdanto-osan 63 kappaleen mukaisesti tämä antaa rekisteröidylle mahdollisuuden käyttää oikeuttaan saada pääsy henkilötietoihinsa, jotta hän voi pysyä perillä käsittelyn lainmukaisuudesta ja tarkistaa sen.

olosuhteissa ja kuinka kohtuullinen aikataulu yleisesti on rekisteröidyn kannalta. (Ks. myös edellä 30–32 kohdassa esitetyt huomiot aikataulujen kohtuullisuuden varmistamisesta.)

Havainnollistamiskeinot

49. On tärkeää huomata, että tietosuoja-asetuksen mukaista läpinäkyvyyden periaatetta voidaan noudattaa muutenkin kuin (kirjallisen tai suullisen) kielellisen viestinnän keinoin. Asetuksen mukaan tarvittaessa voidaan käyttää myös havainnollistamiskeinoja (asetuksessa mainitaan erityisesti kuvakkeet, sertifiointimekanismit sekä tietosuojasinetit ja -merkit). Johdanto-osan 58 kappaleen⁴⁶ mukaan yleisölle tai rekisteröidyille tarkoitettujen tietojen saavutettavuus on tärkeää erityisesti verkossa.⁴⁷

Kuvakkeet

50. Johdanto-osan 60 kappaleen mukaan tiedot voidaan antaa rekisteröidylle ”yhdessä” vakiomuotoisten kuvakkeiden kanssa, mikä mahdollistaa tiedon monitasoisen esittämisen. Kuvakkeilla ei kuitenkaan tule korvata tietoja, joita rekisteröity tarvitsee käyttäkseen oikeuksiaan, eivätkä ne korvaa rekisterinpitäjälle 13 ja 14 artiklassa asetettujen velvoitteiden noudattamista. Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 7 kohdassa säädetään kuvakkeiden käytöstä seuraavaa:

Jäljempänä 13 ja 14 artiklassa tarkoitetut tiedot voidaan antaa rekisteröidylle yhdistettynä vakiomuotoisiin kuvakkeisiin, jotta suunnitellusta käsittelystä voidaan antaa mielekäs yleiskuva helposti erottuvalla, ymmärrettävällä ja selvästi luettavissa olevalla tavalla. Jos kuvakkeet esitetään sähköisessä muodossa, niiden on oltava koneellisesti luettavissa.

51. Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 7 kohdan toteamus ”jos kuvakkeet esitetään sähköisessä muodossa, niiden on oltava koneellisesti luettavissa” viittaa siihen, että kuvakkeita voidaan käyttää muutenkin kuin sähköisessä muodossa⁴⁸, esimerkiksi paperille painettuina, esineiden internetin laitteissa tai niiden pakkauksissa, julkisilla paikoilla julkaistavissa wifi-

⁴⁶ ”Tällaiset tiedot voidaan antaa sähköisessä muodossa esimerkiksi internetsivuston kautta silloin kun ne on tarkoitettu yleisölle. Tämä on erityisen tärkeää tilanteissa, joissa rekisteröidyn on toimijoiden suuren määrän ja käytänteiden teknisen monimutkaisuuden vuoksi vaikea tietää ja ymmärtää, kerätäänkö hänen henkilötietojaan tai ketkä niitä keräävät ja mitä tarkoitusta varten; tällainen tilanne voi olla esimerkiksi verkkomainonnan kaltaisissa yhteyksissä.”

⁴⁷ Tässä yhteydessä rekisterinpitäjän olisi otettava huomioon näkövammaiset rekisteröidyt (esim. punavihersoikeus).

⁴⁸ Tietosuoja-asetuksessa ei määritellä, mitä ”koneellisesti luettavissa” oleminen tarkoittaa, mutta direktiivin 2013/37/EU johdanto-osan 21 kappaleessa ”koneellisesti luettavan” määritellään tarkoittavan seuraavaa:

[tiedostomuoto], jonka rakenne mahdollistaa sen, että ohjelmistot pystyvät helposti yksilöimään, tunnistamaan ja poimimaan siitä tiettyjä tietoja. Koneellisesti luettavassa muodossa oleviin tiedostoihin koodatut tiedot ovat koneellisesti luettavia tietoja. Koneellisesti luettavissa olevat esitysmuodot voivat olla avoimia tai yksityisiä; ne voivat olla virallisia standardeja, mutta se ei ole välttämätöntä. Asiakirjojen, jotka on koodattu sellaiseen tiedostomuotoon, joka rajoittaa automaattista käsittelyä siksi, että tietoja ei saada poimittua niistä lainkaan tai ei saada poimittua helposti, ei olisi katsottava olevan koneellisesti luettavassa esitysmuodossa. Jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa kannustettava avointen koneellisesti luettavien esitysmuotojen käyttöön.

seurantaa koskevilla ilmoituksilla, QR-koodien yhteydessä ja kameravalvontaa koskevilla ilmoituksilla.

52. Kuvakkeiden käytön tarkoituksena on selvästikin parantaa läpinäkyvyyttä rekisteröityjen kannalta pyrkimällä vähentämään tarvetta esittää suuria tietomääriä kirjallisessa muodossa. Se, miten hyödyllisiä kuvakkeet ovat 13 ja 14 artiklassa edellytettujen tietojen välittämisessä rekisteröidyille, riippuu siitä, ovatko kuvakkeet tai kuvat vakiomuotoisia sekä koko EU:ssa yleisesti käytettyjä ja tunnettuja muotoja näiden tietojen esittämiseen. Tietosuoja-asetuksessa tällaisen kuvakkeiston kehittäminen annetaan komissiolle vastuulle, mutta Euroopan tietosuojaneuvosto voi komission pyynnöstä tai omasta aloitteestaan antaa komissiolle lausunnon kuvakkeista.⁴⁹ Tietosuojaryhmä katsoo asetuksen johdanto-osan 166 kappaleen mukaisesti, että kuvakkeiston kehittämisessä tulisi noudattaa näyttöön perustuvaa lähestymistapaa ja että ennen kuvakkeiden standardointia on selvitettävä alan toimijoiden ja suuren yleisön parissa, kuinka tehokkaita kuvakkeet ovat tässä yhteydessä.

Sertifiointimekanismit, sinetit ja merkit

53. Vakiomuotoisten kuvakkeiden lisäksi tietosuoja-asetuksessa (42 artiklassa) säädetään myös tietosuoja koskevien sertifiointimekanismien sekä tietosuojasinetien ja -merkkien käytöstä, jonka tarkoituksena on osoittaa, että rekisterinpitäjät ja henkilötietojen käsittelijät noudattavat tietosuoja-asetusta käsittelytoimia suorittaessaan, sekä lisätä läpinäkyvyyttä rekisteröityjen suhteen.⁵⁰ Tietosuojaryhmä aikoo aikanaan antaa sertifiointimekanismeja koskevia suuntaviivoja.

Rekisteröityjen oikeuksien käyttäminen

54. Läpinäkyvyydestä seuraa rekisterinpitäjille kolmenlaisia velvollisuuksia suhteessa rekisteröidyille tietosuoja-asetuksen nojalla kuuluviin oikeuksiin.⁵¹ Rekisterinpitäjän on
- toimitettava rekisteröidyille tiedot heidän oikeuksistaan⁵² (13 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 14 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti)

⁴⁹ Tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 8 kohdalla siirretään komissiolle valta antaa 92 artiklan mukaisesti delegoituja säädöksiä, jotta voidaan määrittää kuvakkeilla annettavat tiedot ja menettelyt, joilla standardoituja kuvakkeita tarjotaan käyttöön. Johdanto-osan 166 kappale (joka koskee yleisesti kaikkia komission delegoituja säädöksiä) on ohjeistava, sillä sen mukaan komission on asiaa valmistellessaan toteutettava asianmukaiset kuulemiset, myös asiantuntijatasolla. Myös Euroopan tietosuojaneuvoston kuuleminen on kuvakkeiden standardoinnin yhteydessä tärkeää, sillä 70 artiklan 1 kohdan r alakohdan mukaan tietosuojaneuvosto antaa komissiolle lausunnon kuvakkeista joko omasta aloitteestaan tai tarvittaessa komission pyynnöstä.

⁵⁰ Ks. johdanto-osan 100 kappaleen viittaus.

⁵¹ Rekisteröidyn oikeuksia koskevassa tietosuoja-asetuksen luvussa olevan läpinäkyvyyttä ja sitä koskevia yksityiskohtaisia sääntöjä käsittelevän jakson nojalla (III luvun 1 jakso, erityisesti 12 artikla).

⁵² Pääsy henkilötietoihin, henkilötietojen oikaiseminen ja poistaminen, käsittelyn rajoittaminen, käsittelyn vastustaminen, henkilötietojen siirtäminen järjestelmästä toiseen.

- noudatettava läpinäkyvyyden periaatetta (12 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun viestinnän laadun suhteen) ilmoittaessaan rekisteröidylle tämän 15–22 ja 34 artiklan mukaisista oikeuksista sekä
- helpotettava 15–22 artiklan mukaisten rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä.

55. Näiden oikeuksien käyttämistä ja edellytettyjen tietojen luonnetta koskevien tietosuojasetuksen vaatimusten tarkoituksena on *mahdollistaa* rekisteröidyille se, että he voivat käyttää oikeuksiaan ja saattaa rekisterinpitäjät vastuuseen rekisteröityjen henkilötietojen käsittelystä. Johdanto-osan 59 kohdassa painotetaan, että ”olisi säädettävä yksityiskohtaisesti siitä, miten – – rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä voitaisiin helpottaa”, ja että rekisterinpitäjän ”olisi myös tarjottava keinot esittää tällaiset pyynnot sähköisesti erityisesti silloin, kun henkilötietoja käsitellään sähköisesti”. Tavan, jolla rekisterinpitäjä mahdollistaa rekisteröidyn oikeuksien käyttämisen, tulisi olla asiayhteyteen sopiva sekä rekisterinpitäjän ja rekisteröidyn välisen suhteen ja vuorovaikutuksen luonteen kannalta asianmukainen. Rekisterinpitäjä voi halutessaan tarjota oikeuksien käyttämiseen yhden tai useampia tapoja niiden eri tapojen mukaisesti, joilla rekisteröity on vuorovaikutuksessa rekisterinpitäjän kanssa.

Esimerkki

Terveyspalvelujen tarjoaja käyttää verkkosivustollaan sähköistä lomaketta ja toimipisteidensä vastaanotoissa paperisia lomakkeita, jotta rekisteröidyt voivat pyytää pääsyä henkilötietoihinsa sekä verkossa että toimipisteessä. Näiden tapojen lisäksi palveluntarjoaja hyväksyy myös muilla tavoilla (esim. kirjeitse tai sähköpostitse) esitetyt pyynnot. Lisäksi sillä on asiaa varten yhteyspiste (johon voi olla yhteydessä sähköpostitse ja puhelimitse), joka auttaa rekisteröityä käyttämään oikeuksiaan.

Tiedonantovelvollisuutta koskevat poikkeukset

Tietosuojasetuksen 13 artiklaa koskevat poikkeukset

56. Kun henkilötietoja kerätään suoraan rekisteröidyltä, rekisterinpitäjän 13 artiklaan perustuvista velvollisuuksista voidaan poiketa ainoastaan, ”jos ja siltä osin kuin rekisteröity on jo saanut tiedot”⁵³. Osoitusvelvollisuuden mukaisesti rekisterinpitäjän on osoitettava (ja dokumentoitava), mitä tietoja rekisteröity on jo saanut, miten ja milloin rekisteröity on saanut kyseiset tiedot ja ettei tietoihin sittemmin ole tehty muutoksia, joiden vuoksi rekisteröidyn aiemmin saamat tiedot eivät olisi ajan tasalla. Lisäksi 13 artiklan 4 kohdassa käytetty ilmaus ”siltä osin” viittaa selvästi siihen, että vaikka rekisteröity olisi aiemmin saanut tiettyihin 13 artiklassa tarkoitettuihin ryhmiin kuuluvia tietoja, rekisterinpitäjällä on silti velvollisuus täydentää tietoja varmistaakseen, että rekisteröity on saanut kaikki

⁵³ 13 artiklan 4 kohta.

13 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut tiedot. Seuraavassa on hyvän käytännön esimerkki 13 artiklan 4 kohdan suppeasta tulkinnasta.

Esimerkki

Henkilö rekisteröityy internetissä tarjottavan sähköpostipalvelun käyttäjäksi ja saa rekisteröitymisen yhteydessä kaikki 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa edellytetyt tiedot. Kuusi kuukautta myöhemmin rekisteröity aktivoi sähköpostipalvelun tarjoajan kautta sähköpostipalveluun liittyvän pikaviestitoiminnon ja antaa sitä varten matkapuhelinnumeron. Palveluntarjoaja toimittaa rekisteröidylle tietyt 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa edellytetyt puhelinnumeron käsittelyä koskevat tiedot (esim. käsittelyn tarkoitus, oikeusperuste, vastaanottajat ja säilytysaika) mutta ei muita tietoja, jotka rekisteröity on saanut jo kuusi kuukautta aiemmin ja joita ei ole sen jälkeen muutettu (esim. rekisterinpitäjän ja tietosuojavastaavan identiteetti ja yhteystiedot, rekisteröidyn oikeuksia koskevat tiedot ja oikeus tehdä valitus asianomaiselle valvontaviranomaiselle). Hyvän käytännön mukaista olisi toimittaa rekisteröidylle uudelleen kaikki tiedot kokonaisuudessaan mutta niin, että rekisteröidyn olisi helppo hahmottaa, mitkä tiedoista ovat hänelle uusia. Pikaviestipalveluun liittyvä henkilötietojen käsittely voi vaikuttaa rekisteröityyn tavalla, jonka vuoksi hän saattaa haluta käyttää jotakin sellaista oikeuttaan, jonka on unohtanut sen jälkeen, kun kuusi kuukautta aiemmin sai siitä tiedon. Kaikkien tietojen toimittaminen uudelleen auttaa varmistamaan, että rekisteröity tietää edelleen hyvin, miten hänen henkilötietojaan käytetään ja miten hän voi käyttää oikeuksiaan.

Tietosuojasetuksen 14 artiklaa koskevat poikkeukset

57. Tietosuojasetuksen 14 artiklassa säädetään selvästi useampia poikkeuksia, joita sovelletaan rekisterinpitäjän tiedonantovelvollisuuteen silloin, kun tietoja ei ole saatu rekisteröidyltä. Näitä poikkeuksia tulisi pääsääntöisesti tulkita ja soveltaa suppeasti. Niiden tilanteiden lisäksi, joissa rekisteröity on jo saanut kyseiset tiedot (14 artiklan 5 kohdan a alakohta), 14 artiklan 5 kohdan nojalla velvollisuudesta voidaan poiketa myös seuraavissa tilanteissa:

- kyseisten tietojen toimittaminen osoittautuu mahdottomaksi tai vaatisi kohtuutonta vaivaa, erityisesti kun käsittely tapahtuu yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia tai tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia taikka tilastollisia tarkoituksia varten, tai niiltä osin kuin se estää käsittelyn tarkoitusten saavuttamisen tai vaikeuttaa sitä suuresti
- rekisterinpitäjään sovelletaan kansalliseen tai EU:n lainsäädäntöön perustuvaa vaatimusta tietojen hankinnasta tai luovuttamisesta ja kyseisessä lainsäädännössä vahvistetaan asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeutettujen etujen suojaamiseksi tai

- tiedot on pidettävä luottamuksellisina, koska niitä koskee unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuva vaitiolovelvollisuus (kuten lakisääteinen salassapitovelvollisuus).

Mahdottomaksi osoittautuminen, kohtuuton vaiva ja tarkoitusten saavuttamisen suuri vaikeutuminen

58. Tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan b alakohdassa säädetään kolmesta eri tilanteesta, joissa 14 artiklan 1, 2 ja 4 kohtaan perustuvia tiedonantovelvollisuuksia ei sovelleta:

- (i) jos tietojen toimittaminen osoittautuu mahdottomaksi (erityisesti kun käsittely tapahtuu arkistointitarkoituksia tai tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia taikka tilastollisia tarkoituksia varten)
- (ii) jos tietojen toimittaminen vaatisi kohtuutonta vaivaa (erityisesti kun käsittely tapahtuu arkistointitarkoituksia tai tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia taikka tilastollisia tarkoituksia varten) tai
- (iii) jos 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittaminen estää käsittelyn tarkoitusten saavuttamisen tai vaikeuttaa sitä suuresti.

Mahdottomaksi osoittautuminen

59. Tilanne, jossa tietojen toimittaminen osoittautuu 14 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitetulla tavalla ”mahdottomaksi”, on niin sanotusti kaikki tai ei mitään -tilanne, sillä asiat joko ovat mahdottomia tai eivät ole – mahdottomuudessa ei ole eri asteita. Jos rekisterinpitäjä vetoaa tähän poikkeukseen, sen on voitava osoittaa seikat, jotka tosiasiaassa *estävät sitä* toimittamasta kyseiset tiedot rekisteröidylle. Jos mahdottomuuden syynä olleet seikat jonkin ajan kuluttua poistuvat ja tietojen toimittaminen rekisteröidylle on jälleen mahdollista, rekisterinpitäjän tulisi toimittaa tiedot välittömästi. Käytännössä rekisterinpitäjä voi vain hyvin harvoin osoittaa, että tietojen toimittaminen rekisteröidylle on mahdotonta. Seuraava esimerkki havainnollistaa asiaa.

Esimerkki

Rekisteröity rekisteröityy jälkikäteen laskutettavan verkkopalvelun tilaajaksi. Rekisteröitymisen jälkeen rekisterinpitäjä kerää rekisteröityä koskevat tiedot luottotietolaitokselta päättääkseen, tarjoaako palvelun vai ei. Rekisterinpitäjän menettelytapana on ilmoittaa rekisteröidylle luottotietojen keräämisestä kolmen päivän kuluessa tietojen hankkimisesta 14 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti. Rekisteröidyn osoitteesta ja puhelinnumerosta ei kuitenkaan ole tietoa julkisissa rekistereissä (rekisteröity asuu ulkomailla). Rekisteröity ei antanut palveluun rekisteröityessään sähköpostiosoitettaan tai hänen ilmoittamansa osoite ei toimi. Rekisterinpitäjällä ei näin ollen ole mitään keinoa olla suoraan yhteydessä rekisteröityyn. Tässä tapauksessa rekisterinpitäjä voi kuitenkin ilmoittaa luottotietojen keräämisestä verkkosivustollaan ennen kuin käyttäjät rekisteröityvät palveluun. Näin

ollen 14 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittaminen ei ole mahdotonta.

Henkilötietojen lähteen ilmoittaminen mahdotonta

60. Johdanto-osan 61 kappaleessa todetaan seuraavaa: "Jos rekisteröidylle ei ole voitu ilmoittaa henkilötietojen alkuperää johtuen siitä, että on käytetty useita lähteitä, olisi annettava yleiset tiedot." Velvollisuudesta ilmoittaa henkilötietojen lähde rekisteröidylle voidaan poiketa ainoastaan, jos tämä on mahdotonta, koska yhtä henkilöä koskevia eri henkilötietoja ei ole saatu yhdestä tietystä lähteestä. Esimerkiksi pelkästään se, että rekisterinpitäjä on koonnut useiden rekisteröityjen henkilötietoja sisältävän tietokannan useammasta kuin yhdestä tietolähteestä, ei oikeuta poikkeamaan vaatimuksesta, jos yksittäisen rekisteröidyn henkilötietojen lähde on mahdollista selvittää (vaikkakin hidasta tai työlästä). Koska tietosuojan edellytetään olevan sisäänrakennettua ja oletusarvoista⁵⁴, henkilötietojen käsittelyjärjestelmiin tulisi alusta lähtien sisällyttää läpinäkyvyyden mahdollistavia mekanismeja, jotta kaikkien organisaation vastaanottamien henkilötietojen lähteet voidaan jäljittää käsittelysyklin kaikissa vaiheissa (ks. edellä oleva 43 kohta).

Kohtuuton vaiva

61. Tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan b alakohdan nojalla voidaan vedota mahdottomaksi osoittautumisen lisäksi myös siihen, että tietojen toimittamisesta aiheutuu "kohtuutonta vaivaa", erityisesti kun käsittely tapahtuu "yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia tai tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia taikka tilastollisia tarkoituksia varten siten, että noudatetaan 89 artiklan 1 kohdassa esitettyjä – – suojatoimia". Myös johdanto-osan 62 kappaleessa viitataan näihin tarkoituksiin tilanteina, joissa tietojen toimittaminen rekisteröidylle vaatisi kohtuuttomia ponnistuksia. Kappaleessa todetaan, että tällöin olisi voitava ottaa huomioon rekisteröityjen määrä, tietojen ikä ja mahdollisesti hyväksytyt asianmukaiset suojatoimet. Koska johdanto-osan 62 kappaleessa ja 14 artiklan 5 kohdan b alakohdassa painotetaan tämän poikkeuksen yhteydessä arkistointi-, tutkimus- ja tilastointitarkoituksia, tietosuojatyöryhmä katsoo, ettei rekisterinpitäjien tulisi *rutiininomaisesti* vedota tähän poikkeukseen, jos ne eivät käsittele henkilötietoja yleisen edun mukaisia arkistointitarkoituksia, tieteellisiä ja historiallisia tutkimustarkoituksia tai tilastollisia tarkoituksia varten. Tietosuojatyöryhmä painottaa, että silloinkin, kun käsittely tapahtuu näitä tarkoituksia varten, on noudatettava 89 artiklan 1 kohdassa asetettuja ehtoja ja tietojen toimittamisen on vaadittava kohtuutonta vaivaa.
62. Määritettäessä, milloin tietojen toimittaminen on 14 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla mahdotonta tai vaatii kohtuutonta vaivaa, on olennaista huomata, että 13 artiklassa ei säädetä vastaavasta poikkeuksesta (silloin, kun henkilötiedot kerätään rekisteröidyltä). Ainoa ero 13 artiklan mukaisen tilanteen ja 14 artiklan mukaisen tilanteen

⁵⁴ 25 artikla.

välillä on se, että jälkimmäisessä henkilötietoja ei kerätä rekisteröidyltä itseltään. Tästä seuraa, että mahdottomuus tai kohtuuton vaiva johtuu tavallisesti seikoista, joita ei ole silloin, kun henkilötiedot kerätään rekisteröidyltä. Tämä tarkoittaa, että mahdottomuuden tai kohtuuttoman vaivan on liityttävä suoraan siihen, että henkilötiedot on saatu muualta kuin rekisteröidyltä itseltään.

Esimerkki

Suurkaupunkialueen suuressa sairaalassa edellytetään kaikkien päiväpoliklinisiin toimenpiteisiin, pidempiaikaiseen hoitoon tai vastaanottokäynnille tulevien potilaiden täyttävän potilastietolomakkeen, jossa kysytään lähiomaisen (rekisteröity) yhteystietoja. Koska sairaalassa käy päivittäin valtava määrä potilaita, sairaalalle aiheutuisi kohtuutonta vaivaa, jos sen olisi toimitettava joka päivä 14 artiklassa tarkoitetut tiedot kaikille henkilöille, jotka potilaat ilmoittavat lomakkeessaan lähiomaisena.

63. Arvioitaessa, aiheutuuko rekisterinpitäjälle kohtuutonta vaivaa 14 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisesta rekisteröidyille, voidaan huomioida johdanto-osan 62 kappaleessa mainittuja seikkoja (rekisteröityjen määrä, tietojen ikä ja mahdollisesti hyväksytyt asianmukaiset suojatoimet).

Esimerkki

Historiantutkijat, jotka pyrkivät määrittämään sukulinjaa sukunimien perusteella, saavat käyttöönsä suuren tietoaaineiston, jossa on 20 000 rekisteröidyn henkilötietoja. Aineisto on kuitenkin koottu 50 vuotta aiemmin, eikä sitä ole sittemmin päivitetty. Aineistossa ei myöskään ole yhteystietoja. Kun otetaan huomioon tietokannan koko ja erityisesti sen ikä, tutkijoille aiheutuisi kohtuutonta vaivaa, jos heidän olisi yritettävä jäljittää erikseen jokainen rekisteröity voidakseen toimittaa heille 14 artiklassa tarkoitetut tiedot.

64. Jos rekisterinpitäjä aikoo hyödyntää 14 artiklan 5 kohdan b alakohdassa säädettyä poikkeusta sillä perusteella, että tietojen toimittamisesta aiheutuisi kohtuutonta vaivaa, rekisterinpitäjän on verrattava toisiinsa vaivaa, joka sille aiheutuu tietojen toimittamisesta rekisteröidylle, ja vaikutuksia, jotka rekisteröityyn on sillä, että hänelle ei toimiteta kyseisiä tietoja. Rekisterinpitäjän olisi dokumentoitava tämä arviointi osoitusvelvollisuutensa mukaisesti. Tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaan rekisterinpitäjän on tällaisessa tapauksessa toteutettava asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien sekä oikeutettujen etujen suojaamiseksi. Tämä pätee myös tilanteisiin, joissa rekisterinpitäjä katsoo tietojen toimittamisen olevan mahdotonta taikka todennäköisesti estävän käsittelyn tarkoitusten saavuttamisen tai vaikeuttavan sitä suuresti. Yksi näistä asianmukaisista toimenpiteistä, joka rekisterinpitäjän on 14 artiklan 5 kohdan b alakohdan mukaan aina toteutettava, on tietojen saattaminen julkisesti saataville. Rekisterinpitäjä voi asettaa tiedot saataville eri tavoin, kuten julkaisemalla ne verkkosivustollaan taikka ilmoittamalla niistä etukäteen sanomalehdessä

tai julisteilla toimipisteessään. Muut asianmukaiset toimenpiteet riippuvat henkilötietojen käsittelyn olosuhteista, mutta niitä voivat olla esimerkiksi seuraavat: tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi, henkilötietojen pseudonymisointi, kerättävien henkilötietojen ja säilytysajan minimointi sekä tekniset ja organisatoriset toimenpiteet korkeatasoisen suojan varmistamiseksi. On myös mahdollista, että rekisterinpitäjä käsittelee sellaisia henkilötietoja, jotka eivät edellytä rekisteröidyn tunnistamista (esim. pseudonymisoidut henkilötiedot). Tällöin voi tulla kyseeseen myös 11 artiklan 1 kohta, jonka mukaan rekisterinpitäjällä ei ole velvollisuutta säilyttää, hankkia tai käsitellä lisätietoja rekisteröidyn tunnistamista varten, jos tämä olisi tarpeen vain tietosuojasetuksen noudattamiseksi.

Tarkoitusten saavuttamisen vaikeutuminen suuresti

65. Viimeisessä 14 artiklan 5 kohdan b alakohdassa tarkoitettussa tilanteessa 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittaminen rekisteröidylle todennäköisesti estää rekisterinpitäjän harjoittaman henkilötietojen käsittelyn tarkoitusten saavuttamisen tai vaikeuttaa sitä suuresti. Hyödyntääkseen tätä poikkeusta rekisterinpitäjän on osoitettava, että pelkkä 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen toimittaminen yksinään estäisi käsittelyn tavoitteiden saavuttamisen. Tähän 14 artiklan 5 kohdan b alakohdassa mainittuun seikkaan vetoaminen nimittäin edellyttää, että henkilötietojen käsittely vastaa kaikkia 5 artiklassa tarkoitettuja periaatteita ja että se ennen kaikkea on kaikissa olosuhteissa asianmukaista ja sille on oikeusperuste.

Esimerkki

Pankkiin A sovelletaan rahanpesunvastaisen lainsäädännön nojalla pakollista velvoitetta ilmoittaa asiakkaidensa tileihin liittyvästä epäilyttävästä toiminnasta asianomaiselle rahoitusalan lainvalvontaviranomaiselle. Pankki A saa (toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevalta) pankilta B tiedon, että pankki B on saanut tilinhaltijalta toimeksiannon siirtää rahaa pankissa A olevalle tilille, ja tämä siirto vaikuttaa epäilyttävältä. Pankki A välittää pankissaan olevan tilin haltijan tiedot ja epäilyttävää toimintaa koskevat tiedot asianomaiselle rahoitusalan lainvalvontaviranomaiselle. Sovelletavan rahanpesunvastaisen lainsäädännön mukaan ilmoituksen tekevä pankki ei saa varoittaa tilinhaltijaa mahdollisesta viranomaistutkinnasta, vaan tämä on lain mukaan rangaistava teko. Tässä tilanteessa voidaan soveltaa 14 artiklan 5 kohdan b alakohtaa, sillä 14 artiklassa tarkoitettujen, pankista B saatujen tilinhaltijan henkilötietojen käsittelyä koskevien tietojen toimittaminen rekisteröidylle (pankissa A olevan tilin haltija) vaikeuttaisi suuresti lainsäädännön tarkoitusten saavuttamista, mukaan lukien tutkinnasta varoittamisen estämistä. Kaikille pankki A:n tilinhaltijoille on kuitenkin tilin avaamisen yhteydessä annettava yleiset tiedot siitä, että heidän henkilötietojaan voidaan käsitellä rahanpesun torjuntaa varten.

Tietojen hankinnasta tai luovuttamisesta säädetään nimenomaisesti lainsäädännössä

66. Tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 1, 2 ja 4 kohdan tiedonantovaatimuksista voidaan poiketa 14 artiklan 5 kohdan c alakohdan nojalla, jos henkilötietojen hankinnasta tai luovuttamisesta "säädetään nimenomaisesti rekisterinpitäjään sovellettavassa unionin oikeudessa tai jäsenvaltion lainsäädännössä". Poikkeuksen ehtona on, että kyseisessä lainsäädännössä vahvistetaan "asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeutettujen etujen suojaamiseksi". Lainsäädännön on koskettava suoraan rekisterinpitäjää ja henkilötietojen hankinnan tai luovuttamisen on oltava rekisterinpitäjälle pakollista. Rekisterinpitäjän on pystyttävä osoittamaan, miten kyseistä lainsäädäntöä sovelletaan sen toimintaan ja miten lainsäädäntö edellyttää rekisterinpitäjää hankkimaan tai luovuttamaan kyseisiä henkilötietoja. Unionin tai jäsenvaltion vastuulla on säätää lainsäädäntö niin, että siinä vahvistetaan "asianmukaiset toimenpiteet rekisteröidyn oikeutettujen etujen suojaamiseksi", mutta rekisterinpitäjän on varmistettava (ja pystyttävä osoittamaan), että sen toimissa henkilötietojen hankkimiseksi tai luovuttamiseksi noudatetaan kyseisiä toimenpiteitä. Rekisterinpitäjän on lisäksi tehtävä rekisteröidylle selväksi, että se hankkii ja luovuttaa henkilötietoja kyseisen lainsäädännön mukaisesti, ellei jokin oikeudellinen velvoite estä rekisterinpitäjää tekemästä niin. Tämä periaate on yhdenmukainen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 41 kappaleen kanssa, jonka mukaan oikeusperusteen tai lainsäädäntötoimen olisi oltava selkeä ja täsmällinen ja sen soveltamisen henkilöiden kannalta ennakoitavissa olevaa Euroopan unionin tuomioistuimen ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan c alakohtaa ei kuitenkaan voida soveltaa silloin, kun rekisterinpitäjällä on velvollisuus hankkia henkilötietoja *suoraan rekisteröidyltä*. Tällöin sovelletaan 13 artiklaa. Tällaisessa tapauksessa ainoa tietosuoja-asetuksessa säädetty poikkeus, jonka nojalla rekisterinpitäjä voi olla toimittamatta rekisteröidylle käsittelyä koskevia tietoja, on 13 artiklan 4 kohdassa säädetty poikkeus (eli jos ja siltä osin kuin rekisteröity on jo saanut tiedot). Kuten jäljempänä 68 kohdassa todetaan, jäsenvaltiot voivat kuitenkin 23 artiklan mukaisesti rajoittaa 12 artiklaan perustuvaa oikeutta läpinäkyvyyteen ja 13 ja 14 artiklaan perustuvaa tiedonsaantioikeutta kansallisen tason lainsäädännöllä.

Esimerkki

Veroviranomaisella on kansallisen lainsäädännön nojalla pakollinen velvollisuus hankkia työntekijöiden palkkatiedot heidän työnantajiltaan. Näitä henkilötietoja ei saada rekisteröidyltä itseltään, minkä vuoksi veroviranomaisen on noudatettava 14 artiklan vaatimuksia. Koska veroviranomaisen velvollisuudesta hankkia henkilötiedot työnantajilta säädetään nimenomaisesti lainsäädännössä, veroviranomaiseen ei tässä tapauksessa sovelleta 14 artiklan tiedonantovaatimuksia.

Vaitiolovelvollisuuteen perustuva luottamuksellisuus

67. Tietosuoja-asetuksen 14 artiklan 5 kohdan d alakohdassa säädetään rekisterinpitäjän tiedonantovelvollisuutta koskevasta poikkeuksesta, jota voidaan soveltaa silloin, kun henkilötiedot "on pidettävä luottamuksellisina, koska niitä koskee unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuva vaitiolovelvollisuus, kuten lakisääteinen

salassapitovelvollisuus”. Jos rekisterinpitäjä aikoo vedota tähän poikkeukseen, sen on pystyttävä osoittamaan, että se on määrittänyt tällaisen poikkeuksen asianmukaisesti, sekä kyettävä näyttämään, miten vaitiolovelvollisuus koskee rekisterinpitäjää suoraan niin, että se estää sitä toimittamasta rekisteröidylle kaikkia 14 artiklan 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuja tietoja.

Esimerkki

Lääkärillä (rekisterinpitäjä) on vaitiolovelvollisuus potilaidensa potilastietojen suhteen. Potilas (jota vaitiolovelvollisuus suojaa) antaa lääkärille tietoja terveydentilastaan liittyen geneettiseen sairauteen, jota myös monet hänen lähisukulaisistaan sairastavat. Potilas antaa lääkärille tiettyjä samaa tautia sairastavien sukulaistensa (rekisteröityjä) henkilötietoja. Lääkärin ei tarvitse toimittaa näille sukulaisille 14 artiklassa tarkoitettuja tietoja, sillä tilanteessa voidaan soveltaa 14 artiklan 5 kohdan d alakohdassa säädettyä poikkeusta. Kyseisten 14 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittaminen sukulaisille rikkoisi lääkärin velvollisuutta pitää potilastaan koskevat tiedot salassa.

Rajoitukset rekisteröidyn oikeuksiin

68. Jotta voidaan taata yhden tai useamman 23 artiklan 1 kohdan a–j alakohdassa tarkoitettujen tavoitteiden toteutuminen, jäsenvaltiot (tai EU) voivat tietosuojasetuksen 23 artiklan nojalla rajoittaa lainsäädännöllä läpinäkyvyyttä koskevien rekisteröityjen oikeuksien ja rekisteröityjen aineellisten oikeuksien⁵⁵ soveltamisalaa, jos kyseisessä rajoituksessa noudatetaan keskeisiltä osin perusoikeuksia ja -vapauksia ja se on välttämätön ja oikeasuhteinen toimenpide. Jos tällaisella kansallisella lainsäädäntötoimenpiteellä heikennetään rekisteröidyn oikeuksia tai rekisterinpitäjään tietosuojasetuksen nojalla muutoin sovellettavia yleisiä läpinäkyvyysvelvoitteita, rekisterinpitäjän olisi pystyttävä osoittamaan, miten kansallinen säännös koskee sitä. Tietosuojasetuksen 23 artiklan 2 kohdan h alakohdan mukaan lainsäädäntötoimenpiteen on sisällettävä säännös, joka koskee rekisteröityjen oikeutta saada tietoa rajoituksesta, paitsi jos tämä voisi vaarantaa rajoituksen tarkoituksen. Tämän säännöksen ja kohtuullisuuden periaatteen mukaisesti rekisterinpitäjän tulisi myös ilmoittaa rekisteröidylle hyödyntävänsä (tai aikovansa hyödyntää, jos rekisteröity käyttää jotakin oikeuttaan) tällaista *kansallisessa lainsäädännössä säädettyä rajoitusta*, joka koskee rekisteröidyn oikeuksien käyttämistä tai läpinäkyvyysvelvoitetta, paitsi jos ilmoitus voisi vaarantaa rajoituksen tarkoitukset. Sinänsä läpinäkyvyys tarkoittaa, että rekisterinpitäjän on annettava rekisteröidylle etukäteen riittävästi tietoa tämän oikeuksista ja erityisistä rajoituksista, joita rekisterinpitäjä saattaa hyödyntää, jotta jonkin oikeuden mahdollinen rajoitus ei tule rekisteröidylle myöhemmin yllätyksenä tämän yrittäessä käyttää kyseistä oikeuttaan suhteessa rekisterinpitäjään. Jos rekisterinpitäjä saattaa hyödyntää tietosuojasetuksen 11 artiklan säännöksiä, tietosuojatryöryhmä on aiemmin todennut henkilötietojen pseudonymisoinnista ja

⁵⁵ Oikeuksista säädetään 12–22 ja 34 artiklassa sekä 5 artiklassa siltä osin kuin sen säännökset vastaavat 12–22 artiklassa säädettyjä oikeuksia ja velvollisuuksia.

minimoinnista lausunnossaan 3/2017⁵⁶, että 11 artiklaa olisi tulkittava siten, että sillä varmistetaan ”todellinen” tietojen minimointi heikentämättä kuitenkaan rekisteröityjen oikeuksien käyttämistä, ja että rekisteröidyn on voitava käyttää näitä oikeuksia antamalla lisätietoja.

69. Tietosuojasetuksen 85 artiklassa edellytetään myös, että jäsenvaltioiden on lainsäädännöllä sovittava yhteen oikeus henkilötietojen suojaan sekä oikeus sananvapauteen ja tiedonvälityksen vapauteen. Tätä varten jäsenvaltioiden on muun muassa säädettävä asianmukaisia vapautuksia tai poikkeuksia tietosuojasetuksen tiettyihin säännöksiin (mm. 12–14 artiklassa säädetyt läpinäkyvyyttä koskevat vaatimukset) journalistisia tarkoituksia varten tai akateemisen, taiteellisen tai kirjallisen ilmaisun tarkoituksia varten tehtävälle käsittelylle, jos ne ovat tarpeen henkilötietojen suojaa koskevan oikeuden sovittamiseksi yhteen sananvapauden ja tiedonvälityksen vapauden kanssa.

Läpinäkyvyys ja tietoturvaloukkaukset

70. Tietosuojatyöryhmä on antanut erilliset tietoturvaloukkauksia koskevat suuntaviivat⁵⁷, mutta tässä asiakirjassa annettavien suuntaviivojen näkökulmasta rekisterinpitäjän velvollisuudessa ilmoittaa tietoturvaloukkauksesta rekisteröidylle on otettava kaikilta osin huomioon 12 artiklassa säädetyt läpinäkyvyyttä koskevat vaatimukset.⁵⁸ Tietoturvaloukkausta koskevan ilmoituksen on täytettävä samat, edellä käsitellyt vaatimukset (erityisesti selkeän ja yksinkertaisen kielen vaatimus) kuin muun rekisteröidylle suunnatun, heidän oikeuksiaan koskevan viestinnän tai 13 ja 14 artiklassa tarkoitettujen tietojen toimittamisen.

⁵⁶ Lausunto 3/2017 henkilötietojen käsittelystä vuorovaikutteisten älykkäiden liikennejärjestelmien (C-ITS) yhteydessä, ks. 4.2 kohta.

⁵⁷ Suuntaviivat, jotka koskevat henkilötietojen tietoturvaloukkauksesta ilmoittamista asetuksen (EU) 2016/679 mukaisesti: ”Guidelines on Personal data breach notification under Regulation 2016/679”, WP 250.

⁵⁸ Tämä käy selvästi ilmi 12 artiklan 1 kohdasta, jonka mukaan rekisteröidylle on toimitettava ”15–22 artiklan **ja 34 artiklan** mukaiset kaikki käsittelyä koskevat tiedot –” [korostus lisätty].

Liite

Rekisteröidylle 13 tai 14 artiklan nojalla toimitettavat tiedot

Vaaditut tiedot	Asiaa koskeva artikla (jos henkilötiedot kerätään rekisteröidyltä itseltään)	Asiaa koskeva artikla (jos henkilötietoja ei kerätä rekisteröidyltä itseltään)	Tietosuojatyöryhmän huomiot tiedonantovaatimuksesta
Rekisterinpitäjän ja tapauksen mukaan tämän mahdollisen edustajan ⁵⁹ identiteetti ja yhteystiedot	13 artiklan 1 kohdan a alakohta	14 artiklan 1 kohdan a alakohta	Näiden tietojen tulisi mahdollistaa rekisterinpitäjän helppo tunnistaminen ja mielellään myös yhteydenotto rekisterinpitäjään eri viestintäkanavien kautta (esim. puhelinnumero, sähköpostiosoite ja postiosoite).
Tietosuojavastaavan yhteystiedot (tarvittaessa)	13 artiklan 1 kohdan b alakohta	14 artiklan 1 kohdan b alakohta	Ks. tietosuojavastaavia koskevat tietosuojatyöryhmän suuntaviivat ⁶⁰ .
Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset sekä käsittelyn oikeusperuste	13 artiklan 1 kohdan c alakohta	14 artiklan 1 kohdan c alakohta	Henkilötietojen käsittelyn tarkoituksen lisäksi on kerrottava, mihin 6 artiklassa tarkoitetuista oikeusperusteista käsittely perustuu. Jos käsittely koskee erityisiä henkilötietoryhmiä, on yksilöitävä sovellettava 9 artiklan säännös (ja tarpeen mukaan sovellettava unionin tai jäsenvaltion lainsäädäntö, jonka nojalla henkilötietoja käsitellään). Jos käsitellään

⁵⁹ Tietosuojasetuksen 4 artiklan 17 kohdan määritelmän (ja johdanto-osan 80 kappaleen viittauksen) mukaan 'edustajalla' tarkoitetaan EU:hun sijoittautunutta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jonka rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä on nimennyt kirjallisesti toimimaan lukuunsa 27 artiklan nojalla ja joka edustaa rekisterinpitäjää tai henkilötietojen käsittelijää, kun on kyse tietosuojasetukseen perustuvista rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän velvollisuuksista. Tätä velvollisuutta sovelletaan 3 artiklan 2 kohdan mukaisesti silloin, kun rekisterinpitäjä tai henkilötietojen käsittelijä ei ole sijoittautunut EU:hun mutta käsittelee EU:ssa olevien rekisteröityjen henkilötietoja, jos käsittely liittyy tavaroiden tai palvelujen tarjoamiseen EU:ssa oleville rekisteröidyille tai näiden rekisteröityjen käyttäytymisen seurantaan.

⁶⁰ Tietosuojavastaavia koskevat ohjeet, WP 243 rev.01, viimeksi tarkistettu ja hyväksytty 5. huhtikuuta 2017.

			10 artiklan mukaisesti rikostuomioihin ja rikkomuksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyviä henkilötietoja 6 artiklan 1 kohdan perusteella, on tarvittaessa yksilöitävä se unionin tai jäsenvaltion säädös, jonka nojalla käsittely suoritetaan.
Rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeudet edut, jos käsittely perustuu 6 artiklan 1 kohdan f alakohtaan	13 artiklan 1 kohdan d alakohta	14 artiklan 2 kohdan b alakohta	Rekisteröidylle on kerrottava, mikä etu on kyseessä. Hyvien käytäntöjen mukaisesti rekisterinpitäjä voi myös toimittaa rekisteröidylle sen <i>tasapainotestin</i> tulokset, joka sen on suoritettava ennen rekisteröityjen henkilötietojen keräämistä voidakseen vedota 6 artiklan 1 kohdan f alakohdassa tarkoitettuun oikeusperusteeseen. Jotta rekisteröityjä ei kuormitettaisi liiallisella tiedolla, tiedot voidaan sisällyttää myös monitasoiseen tietosuojaselosteeseen (ks. 35 kohta). Tietosuojatyöryhmä katsoo joka tapauksessa, että rekisteröidylle toimitettavista tiedoista tulisi käydä selvästi ilmi, että rekisteröity voi saada tasapainotestin tulokset pyynnöstä. Tämä on tärkeää aidon läpinäkyvyyden toteutumiseksi silloin, jos rekisteröity epäilee, onko tasapainotesti suoritettu asianmukaisesti, tai haluaa tehdä valituksen valvontaviranomaiselle.
Kyseessä olevat henkilötietoryhmät	Ei tarpeen.	14 artiklan 1 kohdan d alakohta	Nämä tiedot edellytetään 14 artiklassa tarkoitetussa tilanteessa, koska henkilötietoja ei ole saatu

			rekisteröidyltä itseltään eikä rekisteröity näin ollen tiedä, mitä henkilötietoryhmiä koskevia tietoja rekisterinpitäjä on hänestä saanut.
Henkilötietojen vastaanottajat ⁶¹ (tai vastaanottajien ryhmät)	13 artiklan 1 kohdan e alakohta	14 artiklan 1 kohdan e alakohta	Tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 9 kohdan määritelmän mukaan 'vastaanottajalla' tarkoitetaan "luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, viranomaista, virastoa tai muuta elintä, jolle luovutetaan henkilötietoja, oli kyseessä kolmas osapuoli tai ei" [korostus lisätty]. Vastaanottajan ei siis tarvitse olla kolmas osapuoli. Näin ollen vastaanottajalla tarkoitetaan myös muita rekisterinpitäjiä, yhteisrekisterinpitäjiä ja henkilötietojen käsittelijöitä, joille henkilötietoja siirretään tai luovutetaan, ja kolmansien osapuolten lisäksi myös näistä vastaanottajista olisi annettava tieto. Tiedoissa on mainittava (nimettävä) henkilötietojen tosiasialliset vastaanottajat tai vastaanottajien ryhmät. Kohtuullisuuden periaatteen mukaisesti rekisterinpitäjän on annettava vastaanottajista rekisteröityjen kannalta olennaisimmat tiedot. Käytännössä tämä tarkoittaa yleensä nimettyjä vastaanottajia, jotta rekisteröidyt tietävät, millä tahoilla heidän henkilötietojaan on. Jos rekisterinpitäjä päättää ilmoittaa vastaanottajien ryhmät, tiedot tulisi antaa

⁶¹ Tietosuoja-asetuksen 4 artiklan 9 kohdassa määritellyt ja johdanto-osan 31 kappaleessa tarkoitetut vastaanottajat.

			mahdollisimman tarkasti kertomalla vastaanottajan tyyppi (viittaamalla sen harjoittamaan toimintaan), toimiala ja sen alaluokat sekä sijainti.
Tieto henkilötietojen siirrosta kolmansiin maihin ja näiden siirtojen yksityiskohdat, asianmukaisten suojoimien ⁶² yksityiskohdat (ml. maininta siitä, onko asiasta annettu tietosuojan riittävyyttä koskeva komission päätös ⁶³) sekä tieto siitä, miten niistä saa jäljennöksen tai minne ne on asetettu saataville	13 artiklan 1 kohdan f alakohta.	14 artiklan 1 kohdan f alakohta.	Tiedoissa olisi täsmennettävä, minkä tietosuojasetuksen artiklan nojalla siirto ja siihen liittyvät mekanismit sallitaan (esim. 45 artiklassa tarkoitettu riittävyyttä koskeva päätös, 47 artiklassa tarkoitettujen yritysten koskevat sitovat säännöt, 46 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen tietosuoja koskevat vakiolausekkeet tai 49 artiklassa tarkoitettujen poikkeukset ja suojoimet). Lisäksi olisi annettava tieto siitä, missä ja miten kyseinen asiakirja on saatavilla (esim. linkki käytettyyn mekanismiin). Kohtuullisuuden periaatteen mukaisesti kolmansiin maihin tehtävistä siirroista annettavien tietojen olisi oltava rekisteröidyille mahdollisimman merkityksellisiä. Tämä tarkoittaa yleensä sitä, että kolmannet maat mainitaan nimeltä.
Säilytysaika (tai jos se ei ole mahdollista, tämän ajan määrittämiskriteerit)	13 artiklan 2 kohdan a alakohta	14 artiklan 2 kohdan a alakohta	Tämä liittyy 5 artiklan 1 kohdan c alakohdassa asetettuun tietojen minimoinnin vaatimukseen ja 5 artiklan 1 kohdan e alakohdassa asetettuun säilytyksen rajoittamisen vaatimukseen. Säilytysaikaan (tai sen

⁶² Tietosuojasetuksen 46 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen suojoimien.

⁶³ Tietosuojasetuksen 45 artiklan mukaisesti.

			määrittämiskriteereihin) voivat vaikuttaa esimerkiksi lakisääteiset vaatimukset tai alan ohjeet, mutta se tulisi ilmaista niin, että rekisteröity pystyy arvioimaan oman tilanteensa perusteella, kuinka kauan tiettyjä henkilötietoja säilytetään tiettyä tarkoitusta varten. Ei riitä, että rekisterinpitäjä ilmaisee yleisesti, että henkilötietoja säilytetään niin kauan kuin on tarpeen käsittelyn laillista tarkoitusta varten. Tarpeen mukaan eri henkilötietoryhmien ja/tai käsittelytarkoitusten, mukaan lukien mahdollisten arkistointitarkoitusten, osalta voidaan ilmoittaa eri säilytysajat.
Rekisteröidyn oikeudet: • pääsy henkilötietoihin • henkilötietojen oikaiseminen • henkilötietojen poistaminen • käsittelyn rajoittaminen • käsittelyn vastustaminen ja • henkilötietojen siirto järjestelmästä toiseen.	13 artiklan 2 kohdan b alakohta	14 artiklan 2 kohdan c alakohta	Nämä tiedot tulisi ilmoittaa siten kuin ne soveltuvat kyseiseen käsittelytilanteeseen, ja niihin tulisi sisältyä yhteenveto siitä, mitä oikeus pitää sisällään, miten rekisteröity voi käyttää sitä ja mitä mahdollisia rajoituksia oikeudelle on asetettu (ks. edellä 68 kohta). Erityisesti oikeus vastustaa henkilötietojen käsittelyä on nimenomaisesti saatettava rekisteröidyn tietoon viimeistään silloin, kun rekisteröityyn ollaan yhteydessä ensimmäisen kerran, ja oikeus on esitettävä

			selkeästi ja muusta tiedotuksesta erillään. ⁶⁴ Oikeutta siirtää henkilötiedot järjestelmästä toiseen käsitellään tarkemmin aihetta koskevissa tietosuojatyöryhmän suuntaviivoissa ⁶⁵ .
Oikeus peruuttaa suostumus milloin tahansa, jos käsittely perustuu suostumukseen (tai nimenomaiseen suostumukseen)	13 artiklan 2 kohdan c alakohta	14 artiklan 2 kohdan d alakohta	Tiedoista tulee käydä myös ilmi, miten suostumuksen voi peruuttaa, sillä suostumuksen peruuttamisen on oltava rekisteröidylle yhtä helppoa kuin sen antaminen. ⁶⁶
Oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle	13 artiklan 2 kohdan d alakohta	14 artiklan 2 kohdan e alakohta	Tiedoissa on kerrottava, että 77 artiklan mukaisesti rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, erityisesti siinä jäsenvaltiossa, jossa hänen vakinainen asuinpaikkansa tai työpaikkansa on taikka jossa väitetty tietosuoja-asetuksen rikkominen on tapahtunut.
Onko henkilötietojen antaminen lakisääteinen tai sopimukseen perustuva vaatimus taikka sopimuksen tekemisen edellyttämä vaatimus sekä onko rekisteröidyn pakko toimittaa henkilötiedot ja tällaisten tietojen antamatta jättämisen mahdolliset seuraukset	13 artiklan 2 kohdan e alakohta	Ei tarpeen.	Esimerkiksi työsuhteen yhteydessä voidaan sopimuksessa vaatia tiettyjen tietojen toimittamista nykyiselle tai tulevalle työnantajalle. Verkkolomakkeissa tulisi ilmaista selkeästi, mitkä kentät on pakko täyttää ja mitä ei, sekä tuoda esiin pakollisten kenttien täyttämättä jättämisen seuraukset.
Mistä henkilötiedot on saatu sekä tarvittaessa se, onko tiedot saatu yleisesti	Ei tarpeen.	14 artiklan 2 kohdan f alakohta	Henkilötietojen täsmällinen lähde olisi mainittava, ellei se ole mahdotonta (ks. 60 kohdan

⁶⁴ Tietosuoja-asetuksen 21 artiklan 4 kohta ja johdanto-osan 70 kappale (jota sovelletaan suoramarkkinoinnin yhteydessä).

⁶⁵ Oikeutta tietojen siirtämiseen järjestelmästä toiseen koskevat ohjeet, WP 242 rev.01, viimeksi tarkistettu ja hyväksytty 5. huhtikuuta 2017.

⁶⁶ 7 artiklan 3 kohta.

saatavilla olevista lähteistä			lisäohjeet). Jos lähdettä ei mainita nimeltä, tulisi antaa seuraavat tiedot: lähteiden luonne (julkinen vai yksityinen) ja organisaation/teollisuuden/alan tyyppi.
Automaattisen päätöksenteon, muun muassa profiloinnin, olemassaolo sekä tarpeen mukaan merkitykselliset tiedot käsittelyyn liittyvästä logiikasta samoin kuin kyseisen käsittelyn merkittävyys ja mahdolliset seuraukset rekisteröidylle	13 artiklan 2 kohdan f alakohta	14 artiklan 2 kohdan g alakohta	Ks. automatisoituja yksittäispäätöksiä ja profilointia koskevat tietosuojatyöryhmän suuntaviivat ⁶⁷ .

⁶⁷ Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679, WP 251.